

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Novi svet ZK Gradisa

Za sekretarja sveta ZK GIP Gradis je bil izvoljen Vinko Koletič dipl. oec.

V četrtek 14. februarja je bil sestanek konference ZK GIP GRADIS, na katerem so konstituirali svet ZK podjetja. Tega sestavljajo delegati iz vseh Gradisovih TOZD. Na prvem sestanku so sprejeli program dela, ki je sestavljen na podlagi že obravnavanih tez o delu tega sveta in v skladu z njegovim poslovanjem.

Prejšnja stalna konferenca ZK je imela nalogo, da usklajuje interese v posameznih delih našega podjetja ter kot skupen organ ZK povezuje osnovne organizacije v enoto. V prvi vrsti je aktivno posegala v razprave o ustavnih spremembah, zlasti pa sodelovala pri organiziranju temeljnih organizacij združenega dela Gradisa. Uveljavljanje ustavnih dopolnil je bila prvenstvena naloga vseh kolektivov in je stalna konferenca ZK posvetila temu vprašanju tudi največ pozornosti. Ugotovljeno je bilo, da pri uveljavljanju ustave ne gre le za to, da bi ustanovili TOZD. Pri nas nismo organizirali TOZD čisto formalno, ne da bi spremenili osnovne za uresničitev položaja delavca v združenem delu v smislu ustavnih dopolnil. Bistveno pomembna je sprememba v tem, da smo dosledno izpeljali vse postopke, ki se zahteva-

jo pri organiziranju TOZD, zlasti da so sredstva, ki so bila doslej vodena skupno, prenesena v neposredno upravljanje vsake TOZD.

Obsežno delo, ki se ga je aktivno lotila tudi stalna konferenca ZK Gradis, je bilo oblikovanje samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v GIP Gradis. Ta sporazum je bil podpisan 17. maja 1973. Do konca preteklega leta je bilo nato opravljeno še vse dodatno delo v zvezi s konstituiranjem delovne organizacije ter z dokumenti, predlo-

Vsekakor je takšno obnašanje zelo v korist nosilcem in zagovornikom centralističnih tendenc, katerim ni prostora v vrstah ZK. Prav toliko nasprotovanj in drugih težav v izvajanju sistema pa povzročajo tudi tisti, ki s svojim dogmatičnim obnašanjem vnašajo razne oblike organiziranja in dajejo takšne predloge, ki niso izvedljivi, vendar so vsestransko opremljeni z dokazi, kako je to skladno s samoupravnim sistemom.

Svet ZK v podjetju bo moral nadaljevati že začeto delo prejšnje

Člani ZK med sestankom

ženimi za vpis TOZD v sodni register. Sprejeti so bili statuti vsake TOZD kot samostojni splošni akti in izvoljeni samoupravni organi upravljanja po delegatskem principu. Po opravljenem javnem razpisu so bili izvoljeni tudi vsi individualni organi.

Tako je bila opravljena notranja organizacija ter na tej podlagi tudi sklenjen sporazum o združitvi, ki predstavlja temeljni akt in ga je potrebno brezpogojno izpolnjevati, saj je bil sprejet z večino glasov vseh delavcev TOZD. Zato pa moramo ugotoviti, da se določila sporazuma ne izpolnjujejo vedno v celoti, čeprav so sistemski statusna ter posamezna organizacijska vprašanja rešena. Premajhna zavest posameznih članov ZK in premajhno poznavanje načel naše nove družbene ekonomske ureditve povzroča, da se ne hote podredijo vplivom, ki so nasproti naši samoupravni ureditvi.

stalne konference ZK. Delal bo kot koordinativno telo in usklajeval stališča, ki se bodo razlikovala med seboj. Spopasti se bo treba z vsako obliko notranje organizacije, ki bi bila v nasprotju s samoupravljanjem in vsakršnim odtujevanjem neposrednega upravljanja in razpolaganja s sredstvi, zlasti s sredstvi razširjene reprodukcije. Podpirati in spodbujati bo potrebno medsebojne dogovore delavcev v TOZD in to na lastnem spoznanju, da sta dohodek in dejavnost v organizaciji, kjer delajo, odvisna od dejavnosti in dohodka delavcev drugih organizacij, s katerimi so povezani v procesu proizvodnje oziroma poslovanju.

Na prvem sestanku sveta so razpravljali tudi o programu razvoja podjetja za naslednjih 5 let. Za sekretarja novega sveta ZK podjetja je bil izvoljen Vinko Koletič, dipl. oec., zaposlen v razvojni službi.

N. G.

Nova ustava - naša prihodnost

Naši delavci so sprejem nove ustave SFRJ dočakali kar na gradbišču. Na nekaterih deloviščih so za trenutek prekinili delo, v glavnem pa je delo navidez potekalo tako, kot da se ta dan v zgodovini naših narodov ni zgodilo nič bistvenega. Toda to je bil le zunanji videz, v resnici pa je vse delavce prevzemala ena sama misel — solidarnost s svojo partijo in s samoupravno Jugoslavijo.

Dne 21. februarja, natanko ob 11.12, je nova ustava SFRJ postala temeljni zakon razvoja naše prihodnosti. Tako so ustvarjeni pogoji, da postanejo delovni ljudje glavni subjekti samoupravnih odnosov, da lahko upravljajo s sadovi svojega dela, to se pravi v prid tistih, ki živijo od svojega dela. Delavec bo torej sam odločal in sklepal o lastnem delu, o delovnih razmerah in o uspehih svojega sedanjega in minulega dela. To je danes ustavna pravica, ki jo ne more nihče več zanikati.

Poglabljanje in oblikovanje socialističnih družbenih odnosov ni torej nič drugega kot širjenje vpliva delavcev na urejanje teh odnosov, da bo še bolj kot doslej potekalo samoupravno in v skladu s pravicami in dolžnostmi, ki nam jih narekuje nova ustava. In to na vseh ravneh — od TOZD do federacije.

Naša ustava, je ustava združenega dela, zato je ustava tudi naperjena proti birokratskim, tehnokratskim, lokalističnim težnjam in sploh proti vsakršnemu zasebnikemu prilagajanju družbene lastnine.

Ustava nalaga vsem odgovornim v podjetju, odgovornim samoupravnim organom in še posebej komunistom vse večje obveznosti in odgovornosti. Zahteva red na vseh področjih, zahteva zaostrevo discipline. Vožnja po več tirih pod protezo samoupravljanja, lahko samo zavira razvoj samoupravljanja in rast podjetja. Tarnanje, vsepšno kritiziranje in metanje polen pod noge tistim, ki hočejo delati in se boriti za nove samoupravne odnose, ne vodi nikamor. Pa tudi uveljavljanje lastnega jaza in svoje volje lahko samo zavira razvoj samoupravljanja, saj je končno tak le kot kričav otrok v spopadu za prestiž. Mi pa ne želimo, da bi posamezniki uveljavljali svojo voljo, temveč da bi se uveljavila volja delavcev, ki se skozi samoupravljanje pojavlja kot specifična oblika diktature proletariata.

Ko govorimo o novi ustavi, pa moramo tudi priznati, da je Gradis na področju izvajanja ustavnih amandmajev pa tudi v proizvodnji že veliko napravil. Zato nas vsako zunanje priznanje, moralno le spodbudi k še večjemu in učinkovitejšemu prizadevanju.

V skladu z ustavnimi spremembami in perspektivnim razvojem podjetja GIP Gradis bomo vsi skupaj tudi v bodoče utrjevali in razvijali samoupravne interesne skupnosti (povezava istih interesov) in skrbeli za združevanje sredstev, za potrebe interesnih skupnosti in potrebe celotnega podjetja.

V okviru samoupravnih pravic, ki nam jih daje nova ustava, bomo zagovarjali pravice in dolžnosti slehernega člana kolektiva, istočasno pa tudi skrbeli, da bodo skupne službe postale resnični usklajevalni dejavnik med TOZD, seveda na samoupravni podlagi.

Nova ustava omogoča sporazumno urejanje in usklajevanje medsebojnih odnosov v GIP Gradis, predvsem na osnovi medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja, saj sta ta končno edini obliki za usklajevanje medsebojnih odnosov in urejanje skupnih problemov. Prav iz tega stališča so se tudi TOZD odločile za osnovni koncept podjetja, to je, da Gradis tudi v bodoče obdrži vodilno vlogo v gradbeništvu Slovenije in Jugoslavije. Se naprej bomo skrbeli za ugled podjetja. Z najvišjo kvaliteto proizvodnje se bomo še bolj uveljavljali na tržišču in z zdravo konkurenco skušali povečati naš delež na tržišču.

Potrebna usmeritev v znatno višjo tehnično opremljenost delovnih mest, v modernizacijo proizvodnje, tehnologije in organizacije bo omogočalo večjo produktivnost in dohodek na delavca, kar bo vplivalo na strokovno znanje in na zaježitev odhoda kadrov v tujino. To pa je hkrati pogojeno z večjimi vlaganji v kadre, v izobraževanje ter v raziskovalno delo.

Tako se naše delo že vključuje v izvajanje ustavnih sprememb in naša naloga pri tem je, da že začeto delo samo nadaljujemo.

L. C

OB OSNUTKU PERSPEKTIVNEGA RAZVOJA

O programu perspektivnega razvoja podjetja Gradis za prihodnje obdobje so prvič razpravljali na seminarjih za tehnično-strokovne kadre v Portorožu Program razvoja, ki ga je na seminarju tolmačil inž. Dušan Sodnik, obsega vrsto konkretnih nalog, ki jih bo treba v prihodnje tudi uresničevati.

Med glavnimi poslovnimi cilji, ki jih moramo v prihodnjih letih uresničiti, spada brez dvoma modernizacija produkcijskih sredstev, tehnologije in organizacije, formiranje lastnih obratnih sredstev in največje dolgoročne kreditov do leta 1975 v višini povprečnih zalog. V prvi program spada tudi industrializacija gradenj, tipizacija gradbenih elementov, kooperacija specializiranih podjetij v okviru poslovnih združenj. V integracijskih procesih pa bomo skušali doseči najprimernejše oblike združevanja bodisi za razširjanje ali dopolnitev proizvodnje.

Seveda pa je to le del nalog, ki jih vsebuje perspektivni program podjetja. V vsakem primeru pa bo potrebno za nadaljnjo rast proizvodnje še izboljšati kadrovsko strukturo, posvetiti več pozornosti in sredstev (najmanj 20% vlaganj) v razvojno raziskovalno delo ter optimalno izkoriščati kapacitete vseh TOZD podjetja.

Osnutek programa je v razpravi. Za uresničitev tega pa bo potrebno sodelovanje vseh strokovnih služb. Sestavljalec programa trdijo, da bo potrebno spremeniti tudi miselnost vseh naših kadrov, da se bomo zavedali pomena in važnosti dolgoročnega načrtovanja in da tako dosežemo usklajevanje vseh naših dejanj v boju za večje učinke s sredstvi, s katerimi razpolagamo.

SLAVNOSTNI TRENUTEK — Pogled v veliko dvorano republiške skupščine, ko so v četrtek 28. februarja razglasili novo slovensko ustavo
Foto: J. Zrnea

DS je razpravljajal

Zadnjega januarja je bila 2. seja delavskega sveta podjetja, ki je po sklenitvi samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v GIP Gradis sestavljen iz delegatov vsake TOZD. Delegati so bili izvoljeni decembra lani.

Glede na to, da je z novimi volitvami pretekla mandatna doba tudi vsem kolektivnim izvršilnim organom, tj. odborom in komisijam, je delavski svet izvolil nove člane ter razrešil prejšnje. Za razrešitev prejšnjih članov je delavski svet zahteval v smislu poslovnika poročila o delu odborov oz. komisij, kar je bilo pripravljeno pisмено in so vsebino na kratko ustno razložili predsedniki posameznih odborov.

Po opravljeni razpravi o poročilih in sprejeti razrešnici vsakega odbora posamič je delavski svet izvolil nove člane v vse kolektivne izvršilne organe.

Predloge kandidatnih listin za nove člane je izdelala posebna komisija, ki jo je na prejšnji seji izvolil delavski svet podjetja. Posamezni člani delavskega sveta so po obravnavi predlagane kandidatne liste še nekoliko dopolnili oziroma spremenili, nato pa so bile tajne volitve.

Novi člani odborov oz. komisij so v Vestniku posebej objavljeni.

Delavski svet je nato potrdil skupni plan sredstev varstva pri delu, kar je vsaka TOZD za sebe že sklenila in bo nosila tudi stroške za predvidene nabave sredstev za varstvo pri delu. Hkrati je delavski svet naročil strokovni službi varstva pri delu, da sestavi predlog poslovnika o uporabi zaščitnih sredstev, ker je sedanjí poslovnik že preživel.

Pravilnik o stanovanjski gradnji za delavce Gradisa je bilo potrebno uskladiti glede na novo notranjo organizacijo po ustanovitvi TOZD. Poleg tega je medtem tudi izšel poseben družbeni dogovor o stanovanjski graditvi, ki tudi nalaga kolektivom, da v svojih pravilnikih uskladijo določene zadeve okrog urejanja stanovanjskega vprašanja. Delavski svet je osnutek sprememb in dopolnitev omenjenega pravilnika sprejel kot predlog in ga je dal v obravnavo vsem članom delovne skupnosti.

Na seji ob koncu februarja t. l. bo delavski svet pravilnik sprejel, če se bodo kolektivni TOZD odločili, da se ga sprejme kot skupni akt za urejanje stanovanjske problematike.

Organizatorjem proizvodnje, ki jih je pri podjetju približno 400, določa poseben pravilnik, do kolikšne nagrade oziroma osebnega dohodka imajo pravico. Vse je odvisno od doseženega dohodka v TOZD oziroma pri vseh TOZD v sestavu podjetja, kadar gre za organizatorje proizvodnje pri skupnih službah. Višina nagrade se odmerja po posebnih krivuljah. Poleg tega je v 11. členu pravilnika določena še posebna formula za omejitev izplačil osebnih dohodkov organizatorjem proizvodnje. Ta formula, ki je bila povzeta iz sporazuma o merilih delitve dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu, pa ni uporabna, ker je bila medtem že spremenjena, dalje pa je potrebno postavljati zgornjo mejo glede na sporazumevanje o delitvi osebnih dohodkov tudi za druge kadre in ne samo za organizatorje. Ker je v sporazumu za vse zaposlene določena zgornja meja, je postal 11. člen v pravilniku za nagrade organizatorjem proizvodnje odveč ter ga je potrebno črtati.

Delavski svet je naročil analitsko planski službi, naj izdela na novo krivuljo za izračun prej omenjenih izplačil organizatorjem proizvodnje, kot to predpisuje 7. člen pravilnika. Na delavski svet so naslovile TOZD kovinski obrati, obrat gradbenih polizdelkov in LIO Skofja Loka svojo vlogo, s katero so zahtevali, da se naj merila in kriteriji za določanje nagrad organizatorjem proizvodnje ne predpisujejo za nazaj in naj se TOZD omogoči izplačilo akontacij tudi za prve tri mesece in ne, kot določa sedanjí 9. člen pravilnika, šele po preteku prvega trimesečja.

O tej zadevi mora analitsko planska služba izdelati predlog in je delavski svet določil tudi rok razprave do 15. februarja t. l.

Na koncu seje je delavski svet potrdil spremembo pogodbe o poslovno tehničnem sodelovanju s poslovnim združenjem TehnoImpex iz Ljubljane.

TOZD gradbena enota je predložila vprašanja v zvezi z delitvijo skladov in obračuna določenih obveznosti. Delavski svet je odločil, naj glavni direktor za rešitev spornih vprašanj skliče skupni sestanek TOZD in strokovne službe.

R. Z.

Slavka Pohleven-Gradišar na zdravje in obilo sreče na novi življenjski poti

Mamica, rad Te imam, kaj bi sam brez Tebe. Nič ne skrbi, vse ti bom povrnil, sama ne boš nikoli, ker bom jaz s teboj. In tudi danes ob tvojem prazniku sem ob Tebi.

Hvala za vse, kar mi daješ in kar mi želiš še dati. Čestitam Ti ob Tvojem prazniku 8. marcu.

Čestitka iz Kopra

No, če že moram kaj povedati, je dejala tajnica koprške TOZD Majda Kamenšak, potem napišite, da v imenu vseh žena in deklet naše enote, ob prazniku žena iskreno čestitamo. Želela bi, da se naš naši sodelavci ne spomnijo samo enkrat letno, temveč da se skozi vse leto zavedajo, da obstajamo tudi me. Res je, da se sama ne pritožujem in sem na delovnem mestu izredno zadovoljna. Dela je dovolj, rada delam in končno od dela živimo.

MARIJA JE Z OTROKI OSTALA SAMA

Bil je dober delavec. Slava njegovega spomina.

Tako je ob odprtem grebu smrtno ponesrečenega Franca, zaključil svoj govor predsednik sindikata.

Marija je z dvema otrokoma ostala sama. Micika je imela 5 let, Angelca pa komaj dve Podpora, ki jo je prešla od podjetja in sindikata, je kmalu splahnela. Morala se bo zaposliti otroka je potrebno preživeti.

Vprašala je na gradbišču, kjer je prej delal njen mož. Odsvetovali so ji. Delo na stavbi je za ženske pretežno.

Zaposlila se je v bližnji tovarni. Tako se je začela težka pot matere samohranilke.

Ob petih je pri Mariji zazvonila budilka. Skoraj nespočita se je dvignila iz postelje. Začel se je nov delovni dan.

ni dan. Otroka, ki ju je zvonjenje sicer rahlo zbudilo, sta spala naprej. Toda ne dolgo. Zbuditi ju mora, kajti čez nekaj časa ju bo izročila sosedica v varstvo. Čeprav je treba sosedu vsakega prvega odšteti kar trideset starih tisočakov, je še vesela, da ima tako dobro sosedo Otroškega vrta v bližini ni, pa tudi podjetje ga nima. Marija dela na tekočem traku. Za njen temperament monotono in nezanimivo delo. Iz dneva v dan isti gibi. Toda vztrajati je treba. To je denar, ki ga bo rabila predvsem za otroka.

Osem ur prebija za strojem in ko se popoldan vrne domov, se zanjo začne nov »šišta«: kuhanje, pospravljanje, pranje, likanje, varstvo otrok in še in še.

Pogreša moža, pogreša ga tudi sicerjša hči. Kako lepo je bilo, ko je še

očka živel, igral se je z otroki, jih vozil na sprehode. Usodna nesreča pa je vzela vse. Koliko upov, koliko radosti, koliko načrtov — koliko vsega je izginilo v delčku sekunde, ko je ljubljena bitje za večno onemelo. Marija nosi usodno minuto smrti globoko v srcu, nepozabljeno, nepokopano. Le v otrokih vidi svojo »rečo«, vidi njega, vidi nadaljevanje tistega, kar je izgubila. Da, za otroka je vredno delati in živeti.

Tako gre iz dneva v dan, otroci do-
raščajo. Le enkrat na leto se sindikat spomni da obišče in obdari ženo ponesrečenega delavca. Toda spomin na njega vedno bolj tone v pozabo. Marija na vstaia, dela in živi za svoje otroke v pričakovanju, da bo jutrišnji dan boljši in lepši

C.

Klepet ob dnevu žena

Pred nami je dan žena, ki ga tako radi vsi praznujemo, čeprav je namenjen le ženam. Može se tisti dan potrudijo, da na delovnem mestu in doma obsipajo žene z rožami, tudi s pižamo in jedačo, ponekod pa še s prostim dnem. Naslednji dan pa je že vse po starem. »Žena, delaj v službi žena, delaj doma«.

Za naš razgovor ob 8. marcu smo nalašč izbrali tri žene iz proizvodnje, ne pa katero izmed aktivnih udeleženk v družbenem in političnem življenju v podjetju ali na terenu. Te naše delavke so nam o svojih občutkih ob 8. marcu povedale takole.

Marija Paterčević, betonerka: »Pri nas v OGP nas za 8. marec lepo obdario, res lahko rečem. Drugače pa je tako, kot si lahko mislite: žena nima prave veljave. Delavka sem tu že 19 let. Čeprav imam tak poklic, delo samo ni pretežno le precej prahu je vedno okoli nas. S svojim delom sem zadovoljna, saj pa družace ne bi vzdržala ob njem toliko časa. Kar pa se tiče položaja žene na delovnem mestu in v samoupravnih organih, je še vedno zapostavljena. Najbrž bo tako še precej časa.«

Marija Vuckovič, betonerka: »Tudi jaz sem že postala pravi inventar našega obrata, saj delam tu vse od začetka. Do pred kratkim sem delala v proizvodnji, sedaj pa delam v laboratoriju. Delo tu je precej lažje, lahko si malo oddahnem. Kaj mislim o položaju žensk na delovnem mestu? Pri nas jih je bilo včasih toliko kot moških, danes pa smo ostale samo tri v proizvodnji. Najbrž to marsikaj pove. Delo ni lahko. Vse bi še šlo, če se ne bi vsak dan morala voziti na delo kar 35 km v eno smer. Vsak dan grem od doma ob pol petih in pridem nazaj ob pol

Kristina Drab, betonerka: »Tudi jaz sem že postala pravi inventar našega obrata, saj delam tu vse od začetka. Do pred kratkim sem delala v proizvodnji, sedaj pa delam v laboratoriju. Delo tu je precej lažje, lahko si malo oddahnem. Kaj mislim o položaju žensk na delovnem mestu? Pri nas jih je bilo včasih toliko kot moških, danes pa smo ostale samo tri v proizvodnji. Najbrž to marsikaj pove. Delo ni lahko. Vse bi še šlo, če se ne bi vsak dan morala voziti na delo kar 35 km v eno smer. Vsak dan grem od doma ob pol petih in pridem nazaj ob pol

Kristina Drab

štirih. Včasih sploh nisem občutila tega napora vožnje, bila sem vesela na delu, zaslužila sem si dosti pohval, diplom, bila sem udarnik, dobila sem tudi medaljo dela. Danes pa se človek počuti že iztrošen.«

Boljša prehrana - večja storilnost

Iz analize življenjskih in delovnih razmer gradbenih delavcev na ljubljanskem območju

Praksa je pokazala, da so delavci v tistih podjetjih, v katerih se hranijo v lastnih menzah (obratih družbene prehrane), v veliki prednosti pred drugimi. Hrana je praviloma boljša in cenejša.

Pri nas imajo zelo urejene lastne kuhinje v Mariboru, na Jesenicah, na avtocesti Hoče-Leveč ter še na nekaterih deloviščih. Zato se delavci bolje hranijo, kar omogoča večjo

delovno storilnost in rezultati dela in finančni uspehi so v teh TOZD boljši. Delavci so bolj zadovoljni in analize kažejo, da je tudi fluktuacija manjša. Razen tega so delavci

bolj odporni, kar se vidi tudi iz manjšega števila izostankov zaradi bolezni, predvsem zaradi bolezní prebavil.

Povečani stroški zaradi obstoja lastnega obrata družbene prehrane in morebitne izgube le-teh se vračajo v takih oblikah, ki žal niso tako očitno merljive. Izdatki za (nadaljevanje na 4. str.)

V borbi za uresničitev sprejetih določil

Sindikalna lista potrjena

Po skoraj pet urni razpravi na plenarni seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, je bila v četrtek dne, 28. 2. 1974 sprejeta tako imenovana Sindikalna lista. V njej so povzeta stališča ZSS, do tistih vprašanj in stališč, ki izvirajo iz dela in bodo obvezne za vse delavce našega podjetja. Lista torej obvezuje samoupravne organe, predvsem pa člane sindikata, da se za uresničitev sprejetih določil zavzemajo na vseh področjih svojega dela. Seveda bodo posamezna določila še sprejeta v samoupravnih sporazumih in naših internih aktih.

Ze do sedaj je samoupravno sporazumevanje, kljub nekaterim pomankljivostim doseglo pozitivne rezultate. Med drugim so bili usklajeni in povečani osebni dohodki najnižjim kategorijam delavcev, zmanjšane nerazumne in nerazumljive razlike v osebnem dohodku za enako zahtevno in enako uspešno delo med organizacijami združenega dela v panogi in izven nje. Z uveljavitvijo sindikalne liste pa bodo usklajena še ostala določila, kot so: ovrednotenje delovnih izkušenj in stalnosti, nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni, določen najnižji neto osebni dohodek, terenski dodatek, nadomestilo za ločeno življenje itd.

Posamezna določila sindikalne liste vsebujejo naslednje:

● Najnižji neto OD 60 % povprečnega mesečnega OD

Najnižji neto osebni dohodek delavca, ki dela poln delovni čas in dosega normalen delovni uspeh, mora znašati najmanj 60 % povprečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu (povprečje v letu 1973 v SRJ je bilo 2.213 din).

Vsaka udeleženka samoupravnega sporazuma je v svojem letnem gospodarskem načrtu dolžna določiti najnižji osebni dohodek svojih delavcev, upoštevajoč pri predvideni gospodarski uspeh, kar pa ne more biti manj kot je določeno v prvem odstavku tega poglavja.

● Za nadurno delo 50 %

Za delo, ki traja dalj kot poln delovni čas (nadurno delo) pripada delavcu dodatek v višini 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije OD za redni delovni čas, ko je delal prek delovnega časa.

● Nočno delo in ostali dodatki

1. Za delo v nočnem delovnem času pripada delavcu dodatek v višini najmanj 25 in največ 50 % dosežene obračunske osnove ali akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas, ko je delal v nočnem delovnem času.
2. Za redno delo na dan nedelje pripada delavcu od dodatka 30 do 50 odstotkov dosežene obračunske osnove akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas, ko je delal v nedeljo.
3. Za delo na dan zveznega in republiškega praznika pripada delavcu poleg zakonsko določenega nadomestila in akontacije osebnega dohodka zaradi dela na ta dan še dodatek v višini 50 odstotkov dosežene akontacije osebnega dohodka za redni delovni čas.
4. Samoupravni sporazumi, katerih podpisniki zaradi narave dela imajo deljen delovni čas, lahko določijo poseben dodatek delavcu, ki dela v deljenem delovnem času, vendar ne več kot 350 dinarjev neto mesečno.

Za deljen delovni čas se šteje, če traja prekinitev delovnega časa več kot dve uri na dan.

● Nadomestilo OD za čas bolezni

Znesek nadomestila osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni ne sme biti nižji od 90 odstotkov povprečnega mesečnega neto osebnega dohodka delavca. Osnova je izplačani osebni dohodek v preteklem letu.

● Ovrednotenje delovnih izkušenj in stalnosti

Če samoupravni sporazum vrednoti delovno dobo, znaša najvišji možni odstotek tako upoštevane delovne dobe:

Delovna doba	Najvišji % neto osebnega dohodka delavca
nad 1 do 5 let	1
nad 5 do 10 let	2
nad 10 do 15 let	4
nad 15 do 20 let	6
nad 20 do 25 let	8
nad 25 do 30 let	10
nad 30 let	12

Pri ugotavljanju delovne dobe se upošteva priznana pokojninska doba.

Delovne organizacije, ki zaradi prekomerne fluktuacije delavcev uvažajo posebno stimulacijo stalnosti v svojih temeljnih in drugih organizacijah, lahko to določijo v samoupravnem sporazumu in svojem internem aktu, vendar naj ta dodatek ne presega 5 % osebnega dohodka delavca.

● Dnevnice in potni stroški

a) dnevica znaša za vse delavce enako

— za čas odsotnosti nad 8 do 12 ur največ 80 dinarjev,

— za čas odsotnosti nad 12 ur največ 120 dinarjev.

b) Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do 130 dinarjev. V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu za prenočevanje pripada največ 60 dinarjev.

c) Dnevnice za službena potovanja v tujino bodo določena z zvezno uredbo.

Udeleženci samoupravnih sporazumov, ki so v opravljanju svoje dejavnosti vezani tudi na maloobmejni promet, določijo v svojem samoupravnem sporazumu višino dnevnice za potovanje v maloobmejnem prometu, ki traja manj kot 8 ur.

● Terenski dodatek — ločeno življenje

Terenski dodatek je povračilo za povečane materialne stroške, ki jih ima delavec pri delu in prebivanju na terenu.

Terenski dodatek znaša največ 54 dinarjev na dan.

Podrobnejša določila uredijo samoupravni sporazumi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Za ločeno življenje največ 1.000 dinarjev.

Nadomestilo za ločeno življenje znaša mesečno največ 1.000 dinarjev.

Nadomestilo za ločeno življenje in terenski dodatek se med seboj izključujeta.

Delavec ni upravičen do nadomestila za ločeno življenje, če odkloni ponujeno primerno družinsko stanovanje v kraju zaposlitve, ali če se je delavec vselil v dodeljeno družinsko stanovanje, družine pa ne preseli.

Natančnejše pogoje za pridobitev pravice do nadomestila za ločeno življenje in višino nadomestila določijo samoupravni sporazumi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov in internih aktih delovnih organizacij.

● Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela

Delavcu se lahko povrnejo stroški za prevoz na delo in z dela v višini stroškov javnih prevoznih sredstev na določenih relacijah s tem, da delavec sam krije najmanj 20 dinarjev. Kjer ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se lahko obračunavajo stroški prevoza na delo in z dela v višini največ 0,40 dinarjev, za kilometer.

Opravičenost do povračila izdatkov za prevoz na delo in z dela ter konkretno višino teh povračil določijo samoupravni sporazumi ali splošni akti delovnih organizacij.

● Povračilo selitvenih stroškov

Selitveni stroški se povrnejo delavcu ali njegovim družinskim članom, če se selijo iz kraja dosedanjega stalnega bivališča v drug kraj zaradi dela, če je preselitev v interesu temeljne organizacije združenega dela ali druge organizacije, upokojitve ali smrti. Selitveni stroški se povrnejo upokojencem tudi za selitev v istem kraju če izpraznijo družbeno stanovanje, ki so ga dobili v najem pri delovni organizaciji, kjer so bili zaposleni in je za izpraznitev tega stanovanja zainteresirana delovna organizacija.

Selitveni stroški se povrnejo v višini dejanskih stroškov po predloženih računih in komisijsko ugotovljenih upravičenih stroškov. Če je preselitev v interesu delovne organizacije se lahko delavcu in družinskim članom, ki živijo z njim v skupnem gospodinjstvu, povrnejo prevozni stroški in izplačajo največ dve dnevnic za službeno potovanje v državi.

● Regres za prehrano med delom

Temeljne in druge organizacije združenega dela naj zagotovijo organizirano prehrano med delom. Regres za prehrano med delom znaša največ 100 dinarjev na delavca mesečno.

Regres za prehrano pripada tudi učencem v gospodarstvu, dijakom in študentom na praksi, skratka vsem, ki delajo v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah.

● Nagrade študentom in dijakom za prakso ter nagrade učencem v gospodarstvu

Nagrade študentom in dijakom za prakso ter nagrade učencem v gospodarstvu ne smejo biti nižje od 500 dinarjev in ne višje, kot znaša najnižji mesečni neto osebni dohodek določen v tej sindikalni listi (za učence se pod nagrado razume tudi hrana in stanovanje).

Te nagrade ne izključujejo izplačila štipendij za šolanje.

Osebnim prejemki, ki jih temeljne in druge organizacije združenega dela izplačajo dijakom in študentom, ki niso na obvezni praksi, za njihovo delo v času šolskih počitnic, se štejejo za sredstva osebne porabe, dogovorjena s samoupravnim sporazumom.

● Stanovanjska gradnja in izobraževanje

a) Namenski znesek za stanovanjsko gradnjo znaša toliko kot je sklenjeno v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo, vendar ne manj kot znaša 6 % bruto osebnih dohodkov.

b) Namenski znesek za izobraževanje znaša najmanj 1,5 % bruto osebnih dohodkov.

Ta sredstva so namenjena za družbenoekonomsko politično in strokovno usposabljanje po delu, za pridobitev poklicne izobrazbe in prekvilifikacije, štipendije za namenske investicije in za druge namene, v skladu z družbenimi dogovori ali samoupravnimi sporazumi o kadrovski politiki in štipendiranju.

● Regres za letni dopust

Sredstva za nadomestilo stroškov rednega letnega dopusta se oblikujejo v višini najmanj 600 dinarjev in največ 900 dinarjev na zaposlenega, pomnoženo s številom zaposlenih, h katerim se prišteje tudi učence v gospodarstvu.

V regresu za letni dopust na delavca je všteto tudi regresiranje oskrbnega dne v počitniškem domu.

Samoupravni sporazumi o delitvi dohodka in osebnih dohodkov določijo konkretno višino regresa iz omenjenega razpona, pri tem morajo predvsem upoštevati socialni in zdravstveni položaj delavca.

● Solidarnostne pomoči

Za solidarnostne pomoči se štejejo:

a) pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu v višini pogrebnih stroškov po računu pristojne organizacije.

b) ob smrti v ožji družini in v primeru daljše bolezni delavca lahko denarna pomoč znaša največ en poprečni neto mesečni osebni dohodek zaposlenih v delovni organizaciji v preteklem letu,

c) enkratna pomoč ob elementarnih nesrečah ali požarih, ki so prizadeli delavca in njegovo družino,

d) enkratne letne obdaritve upokojencev,

e) enkratne pomoči ob nastanku težje invalidnosti.

Predlog za te solidarnostne pomoči, razen pod točko a), poda osnovna organizacija sindikata.

● Odpravnina

Odpravnina ob odhodu delavca v pokoj znaša najmanj dva — največ tri poprečne mesečne neto osebne dohodke na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu. Enak znesek pripada ob primeru smrti delavca najožjim članom družine.

Udeleženci samoupravnega sporazuma določijo kriterije za uporabo pravice odpravnine, pri čemer zlasti upoštevajo dolžino delovne dobe in pogoje, pod katerimi je delavec pretežno delal.

● Nagrade ob delovnih jubilejih

Delavec lahko dobi ob delovnih jubilejih nagrado. Zgornji zneski nagrad za delovne jubileje so:

— za 10 let delovne dobe v isti delovni organizaciji 1 poprečni me-

sečni neto osebni dohodek na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu,

— za 20 let delovne dobe v isti delovni organizaciji 1,5 poprečnega mesečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu,

— za 30 let delovne dobe v isti delovni organizaciji 2 poprečna mesečna neto osebna dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu,

— za 40 let (za 35 let za ženske) oziroma ob upokojitvi odpravnina (glej poglavje o odpravnini!).

Kaj se šteje za delovno dobo v isti delovni organizaciji in konkretno višino nagrade ter obliko nagrade za posamezne jubileje določijo udeleženci sporazuma v svojem splošnem aktu.

Naš 50 - letnik

Antona Kermena smo našli v kovinskih obratih v Ljubljani, kjer so nam tudi povedali, da praznuje te dni svojo 50-letnico. Tak lep jubilej pa že moramo zabeležiti in tako nam je moral Kermek hočeš — nočeš povedati, kaj je delal v vseh teh letih, predvsem pa od takrat, ko je postal Gradisov:

»Tu v kovinskih obratih sem deset let, drugače pa sem v Gradisu že dvajseto leto. Prej sem bil dosti po gradbiščih, delal sem v Kidričevem, v Zenici, na avtocesti, v Črni gori, na betonarni in sedaj sem tu v kovinskih obratih. Ko sem prišel v Gradis, sem bil še tesar, potem pa je prišlo do nesreče in tako svojega poklica nisem mogel več opravljati, pa sem se prekvilificiral v kvinostrogarja. Tudi to delo mi je všeč in nimam se kaj pritoževati — ne nad delom ne nad podjetjem. Pravzaprav je podjetje nekako navezano na Gradis, saj mi je podjetje priskrbelo stanovanje.

Če tako na hitro pogledam nazaj, se mi je menda najbolj vtisnil v spomin dogodek pri delu za

Anton Kermek

Gradis, ko smo bili v Črni gori. Tam smo gradili velik zbiralnik, ki se je naenkrat zrušil. Nihče ni hotel zlesti v te ruševine, le en moj kolega, ki je bil moj prijatelj, je v vse vilo in vse se je srečno končalo. To je le en kratek spomin iz mojih delovnih let pri Gradisu, upam pa, da se jih bo še marsikaj nabrlo, saj ne mislim še v pokoj.

ANTON PUGELJ 60 - letnik

Anton Pugelj

Anton Pugelj je bil rojen 26. 1. 1914. leta v Novem mestu. Tam se je izučil za strojnega ključavničarja. Po odslužitvi vojaškega roka (leta 1936) je še nekaj časa delal v strojno ključavničarski delavnici v Novem mestu, nato pa, kot mnogi takrat, odšel v tujino. Zaposlil se je v tovarni železniških vozil, kjer ga je zatekla vojna.

H Gradisu je prišel 1. septembra 1946. Začel je v Gradac Krupi, kjer so delali železniški most za progo pod firmo Stavbna družba Dobro se spominja trenutka, ko je prav on bil tisti, ki je na grad-

bišču zamenjal naslovno ploščo firme Stavbna družba z naslovno ploščo podjetja Gradis.

Kot kvalificiran delavec strojne stroke z mnogimi izkušnjami, je bil že takoj ob začetku dela v podjetju zelo koristen. Delal je na raznih strojih, strojnih napravah in skrbel za njihovo vzdrževanje. Ker ga je veselilo delo z gradbenimi stroji, je leta 1949 opravil še tečaj za upravljača gradbenih strojev, se specializiral za žerjavovodjo in kot tak je delal na mnogih Gradisovih objektih. Navedel bi le nekaj pomembnih objektov, kjer je sodeloval: gradnja Litostroja, termoelektrarne Šoštanj, HE Medvode, raznih stanovanjskih objektov in znamenitega Gradisovega Kozolca v Ljubljani, tovarne cementa v Umagu, kasneje pa je delal še na raznih objektih v Kranju, na Ravnah, na Jesenicah itd. Leta 1965 je odstopil svoje delovno mesto žerjavovodje svojim sodelavcem iz mlajše generacije, sam pa se je posvetil delu na vzdrževanju pri servisni službi za žerjave. Zadnja leta uspešno opravlja svoje delo v servisni delavnici TM.

Ob njegovem visokem jubileju mu sodelavci in kolektiv SPO iskreno čestitamo in želimo še mnoga zdrava leta. Tovariš Pugelj je za svoja leta neverjetno energičen, pri svojem delu je okreten bolj kot marsikaj mladenič pri tridesetih. Pri delu je zelo marljiv, vedno dobre volje in vedno pripravljen prijeti za vsako delo. Nikoli ne potoži, da je utrujen. Skratka, je vzor dobrega delavca in zvestega člana kolektiva. Med svojimi sodelavci je zelo spoštovan in priljubljen, zato mu tudi voščimo: **TO NE SE NA MNOGA ZDRAVA LETA!**

J. M.

APST - za konkretne zadolžitve

Akcijski program stabilizacije ni ostal mrtva črka na papirju. Temeljne organizacije združenega dela so že zadolžile razne komisije in odbore ter posameznike za izvedbo posameznih nalog.

Naloge in zadolžitve bomo objavljali tudi v Gradisovem vestniku

ter tako sproti seznanili vse delavce o konkretnih zadolžitvah, terminih in izvajanju akcijskega programa.

Danes objavljamo program in zadolžitve za TOZD Celje. Biro za projektiranje Ljubljana in Kovinske obrate Ljubljana.

ZADOLŽITVE ZA APST TOZD CELJE

Točka in kratek opis APST	KDO JE ZADOLŽEN Priimek, ime in delovno mesto	Termin zadolžitve
1. Varčevanje — priprava načrta	Komisija za proizv. in delitev OD	poročilo vsake 3 mesece
2. Obravnavanje podatkov PERLA	Deržak Zdravko, GF pom.	tromesečno za obrav. na komis. 15. 3. 1974
4. Zaposlitev v zimskem času in angažiranost za leto 1974	Praprotnik A., direktor Cvikl inž. Ferdo, t. pom.	vsake 3 mesece
5. Poročilo pod tč. 4	Praprotnik A., direktor Cvikl inž. F., t. pom.	zadnjega v mesecu
6. Znižanje terjatev	Praprotnik A., direktor Deržak Z., GF pom. Cvikl inž. F., t. pom.	obvezni mesečni pregled
7. Nagrajevanje	Praprotnik A., direktor Deržak Z., GF pom. Berlinger Jože, kontr. obr.	poročilo vsake 3 mesece
8. Zaloge materiala	Praprotnik A., direktor Deržak Z., GF pom. Cvikl inž. F., t. pom.	ob per. obračunih stalno
9. Stroški režije	Bergant, rač. centr.	stalno
10. Tehnična dokumentacija	Praprotnik A., direktor Cvikl inž. F., t. pom. + sektorski vodje: Zupančič F., Ocvir, A., inž. Malgaj, Kiš, Prosenik, Božič, Kranjc, Vončina, Logar, Akerman, Brežnik	stalno
11. Dodatna dela	Berlinger J., kontr. dok. Adamič M., kalk.	občasno
12. Obrati	Praprotnik A., direktor	stalno
13. Obveščanje obratov	Praprotnik A., direktor	tromesečno
17. Železokrivski obrat	Cvikl inž. F., t. pom.	obvezni pregled vsake 3 mesece
19. Priprava dela	Cvikl inž. F., t. pom.	stalno
20. Pokalkulacije	Berlinger J., kontr. dok. Adamič M., kalkul.	poročilo vsake 3 mesece
27. Mobilnost podjetja	Praprotnik A., direktor Cvikl inž. F., t. pom.	stalno
29. Poslovni stiki	Praprotnik A., direktor	poročilo vsake 3 mesece
30. Delovna disciplina	Pogačnik Ivanka kadr. + delovodje sekt in obratov Lukner, Irner, Kosec, Foršnarič, Bezjak, Petrovič, Petrovič A., Karlov- čec, Šilak, Vešligaj, Vešligaj A., Slivar, Jurenec, Skrabl, Vidovič	stalno
33. Sodelovanje z SPO	Cvikl inž. F., t. pom. Juvancič M., str. ref.	stalno
34. Planiranje	Cvikl inž. F., t. pom.	pregled in poročilo vsake 3 mesece
35. Mehanizacija	Cvikl inž. F., t. pom. Juvancič M., str. ref. + sektorski vodje: Zupančič, Ocvir, inž. Malgaj, Kiš, Prosenik, Božič, Kranjc, Vončina, Logar, Akerman, Brežnik	stalno
36. Sodobna organizacija	Cvikl inž. F., t. pom. sektorski vodje: Zupančič, Ocvir, inž. Malgaj, Kiš, Prosenik, Božič, Kranjc, Vončina, Logar, Akerman, Brežnik	do konca 1974 poročilo vsake 3 mesece
39. Poslovanje GFS	Deržek Zdravko, GF pom.	stalno
46. Razvoj podjetja	Praprotnik A., direktor	stalno
51. Delovna odgovornost	Praprotnik A., direktor	stalno občasna poročila

ZADOLŽITVE ZA APST-BIRO ZA PROJEKTIRANJE LJUBLJANA

Točka in kratek opis APST	KDO JE ZADOLŽEN Priimek, ime in delovno mesto	Termin zadolžitve
1. Skupna akcija varčevanja	Obe komisiji zbora delovne skupnosti (ZDS)	poročilo vsake 3 mesece
2. Merjenje rezultatov s pomočjo kazalnik — PERLA	I komisija ZDS Op.: Naše mnenje o PERLI bomo za projekt. organiz. poslali	stalno
4. Razprava o angažiranju zmogljivosti TOZD za naslednje leto	I komisija ZDS	oktober tek. leta

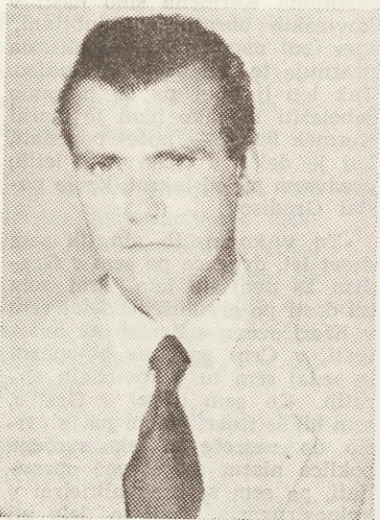
Novi predsedniki delavskih svetov

Spoznali smo že nekaj novih predsednikov delavskih svetov gradbenih enot, pa pogledajmo še, kako so zastavili svoje delo v delavskih svetih naših obratov. O tem smo povprašali njihove predsednike v treh ljubljanskih obratih:

Ivan Zabjek, kovinski obrati v Ljubljani: »Naš nov delavski svet je po povprečni starosti precej mlad, menda se ta starost vrti okoli številke 30. Mladi pa so njegovi člani tudi po »funkcionarskem« stažu, saj so to ljudje, ki so prvič voljeni v te samoupravne organe. V delavskem svetu je šest visokokvalificiranih delavcev, pet kvalificiranih in

zaposlenih. Ob tej priložnosti bi rad izrazil željo za čimboljšo povezavo med izvršilnimi organi in nami, oziroma za čimboljšo povezavo nasploh v našem podjetju.«

Janez Tomšič, strojno prometni obrat: »Mislim, da bomo vsaj na začetku imeli največ dela z novo ustavo, z uvajanjem novih ustavnih amandmajev. To je najbrž tudi drugod največja naloga. Pri nas, konkretno v podjetju, bo treba še bolj spodbu-

Janez Tomšič

editi solidarnost. Če bo ta živel, bo bo imel precej od tega. Marsikaj se bo dalo storiti, lahko bomo razširili našo reprodukcijo, saj pa je tudi smisel našega dela, da naredimo čimveč in čimboljše, seveda, če bomo imeli dobre stroje. Za to pa potrebujemo pomoč vseh TOZD in še enkrat naj poudarim: če bo solidarnost med nami, tudi uspeh gospodarjenja ne bo izostal.«

Tretjega predsednika delavskega sveta **Blaža Cedilnika** smo našli v železokrivnici. Ko smo ga vprašali, kaj nam bo on povedal o novozastavljenem delu njihovega DS, je dejal, da nima kaj povedati in da se naj obrnemo kar na njihovega direktorja, saj so tako vse glavne odločitve v njegovih rokah. Kljub prošnji tovariš Cedilnik na razgovor ni pristal, kar je seveda njegova stvar, mi pa smo si potihem vseeno mislili svoje.

Boljša prehrana - večja storilnost

(nadaljevanje z 2. str.)

menze so finančno evidentirani, nadpovprečno izplačane hranarine pa že manj, še manj pa drugi bolj posredni vplivi na zdravje ljudi.

Komisija mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev v Ljubljani, ki je analizirala stanje na ljubljanskem področju, v svojem poročilu nikjer ne pohvali naših TOZD, saj se večina delavcev na ljubljanskem območju hrani v obratih družbene prehrane, ali bolje rečeno, o tem, kje in kako se delavci hranijo, sploh ni nobene evidence. Preseneča nas visoka številka delavcev, ki se hranijo neorganizirano (1860 ali 34% zaposlenih na ljubljanskem področju). Kolikor je ta številka točna, potem je skrajni čas, da se tudi v Ljubljani dogovorimo o ustanovitvi lastnih menz, oziroma obratov.

Nadomestitev lastnih (menz) z dogovorom o preskrbovanju delavcev s hrano iz obratov družbene prehrane je bil res samo izhod v sili.

Pretežna večina delavcev toži, da hrana v obratih družbene prehrane ni cenena, če pa je poceni, pa ne ustreza kalorični in rudninski vrednosti, hkrati pa največkrat ni okusna in je enolična.

Prav cena in kakovost hrane pa silita delavce, da se hranijo kjer-

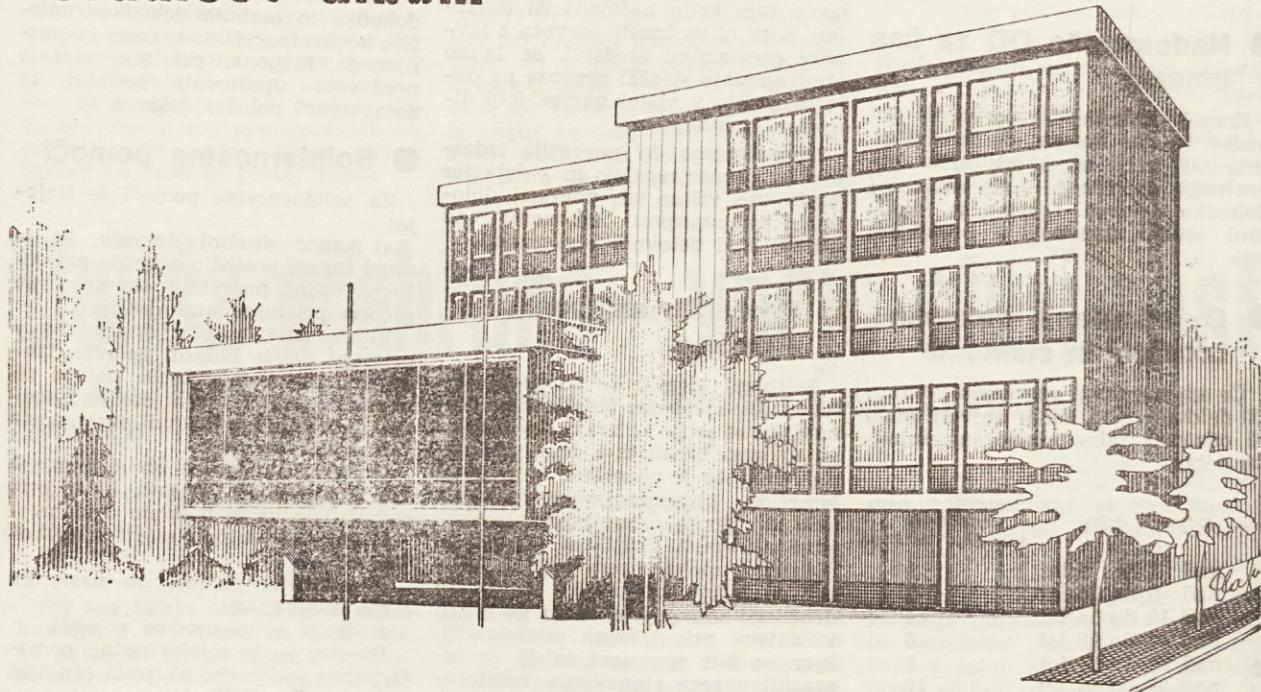
koli, kar močno škoduje najprej njim in v končni fazi tudi podjetju.

Večina naših delavcev zajtrka sploh nima. Prvi zaužiti obrok (okoli 10. ure) je šele topla malica. Na splošno pa bi morali našim delavcem zagotoviti dovolj kalorično hrano, in sicer 4000 kalorij dnevno. Tega pa dostikrat prav zaradi visoke cene prehrane ni mogoče doseči. Cena pa seveda vpliva tudi na to, da nekateri delavci zaužijejo samo en obrok hrane na dan. Med delavce, ki se zadostno hranijo, štejemo le tiste, ki so zaužili vsaj tri obroke hrane na dan. Takih pa je 47%, ali manj kot polovica. 53% delavcev pa zaužije dnevno le po en ali dva obroka. Seveda pa je med tistimi, ki zaužijejo dnevno le enega do dva obroka, največ nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev. V našem podjetju je na ljubljanskem področju ta številka izredno velika, saj prejme en obrok dnevno kar 730 delavcev, neugotovljeno pa 1380 delavcev. Ta številka je izredno velika in vredna razmišljanja.

Z ogroženim preživetjem enega dela delavskega razreda, pa čeprav zelo maloštevilnega, ne bomo še dolgo uspevali uresničevati in uresničiti z ustavo zapisanih ciljev naše družbe.

C.

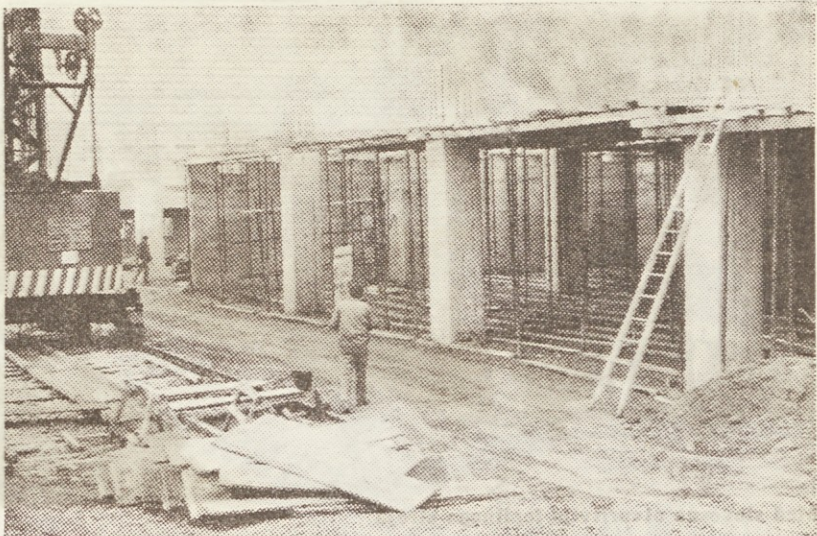
Gradisov album

Točka in kratek opis APST	KDO JE ZADOLŽEN Priimek, ime in delovno mesto	Termin zadolžitve
5. Zaključek razprave o angažir. zmogljivosti TOZD pošlje odboru za načrtovanje	Ing. Vede Boris, direktor	15. dec. vsakega leta
6. Znižanje terjatev	Smole Mitja, pom. dir. Češnovar O., g. f. pom. v sodelovanju z odgovornimi projektanti	vsakega zadnjega v me- secu
9. Razčlenitev in obravnavanje stroškov režije TOZD	Češnovar O., fin. pom. I + II komisija ZDS	ob period. obračunih in zaključnem računu
12. Gradbene enote morajo v vrednosti proizvodnje povečati delež obratov...		Dopolniti delež obratov in birojev za proj.
21. Uvajanje mehanografske obdelave podatkov	Ing. Kilar M., vod. proj.	čimprej
30. Povečanje delovne discipline in zmanjšanje izgubljenega delovnega časa	Inž. Vede B., direktor I + II komisija ZDS	poročilo vsake 3 mesece
34. Pogovoriti se je treba tudi za izboljšanje sodelovanja s projektanti tako pri pripravi kot pri izvedbi del	Inž. Vede B., direktor Smole Mitja, pom. dir. Op.: Nujna je tudi povezava strokovnja- kov operative pri istovrstnih sistem- skih objektih. izmenjava izkušenj in instruktaža	stalno
37. Izpopolnitev sedanjega sistema LIT in uvajanje novih sistemov gradnje	vodilni projektanti konkretnih smeri	stalno
39. Prilagoditev poslovanja zahtevam ustavnih dopolnil glede zasledovanja realizacije in stroškov	Tome Ljuba, vod. fin. od. Češnovar Olga, fin. pom.	do konca leta
7. TOZD ne more izplačati OD po uspehu, če znašajo odprte terjatve zadnjega v mesecu 30 % izdanih računov	Inž. Vede B., direktor Češnovar Olga, fin. pom. I. komisija ZDS	pregled
7. Pravilno knjiženje in obračunavanje OD	Tome Ljuba, vod. fin. od.	stalno
51. Izvajanje določil predpisov	Inž. Vede B., direktor predsednik ZDS inž. Adamič	pregled mesečno
46. S programom razvoja podjetja je treba zelo določno opredeliti poslovno politiko enot in podjetja ter odnosov znotraj teh	Inž. Vede B., direktor Zbor delovne skupnosti	poročilo vsake 3 mesece

ZADOLŽITVE ZA APS — KOVINSKI OBRATI LJUBLJANA

Točka in kratek opis APST	KDO JE ZADOLŽEN Priimek, ime in delovno mesto	Termin zadolžitve
1. Konkretni načrti, kjer je možno varčevanje a) repromaterial: za varčevanje sredstev pri repromater. se je treba prilagajati že pri samih načrtih iz že obstoječih zalog. Posebna pozornost se uvede pri razrezu materiala	Anžin Janez, vod. pr. dela	1 × mesečno poročati komis. za proizvodnjo in del. doh.
b) znižanje stroškov neproduktivnih storitvah uvajamo pri režijskih številkah ter nadurnem delu. V konstrukcijskem odd. se naj čimprej uvede delo na akord	Plesec Tončka, vodja fin. sl.	1 × mesečno poročati kom. za projzv. in delit. dohodka
c) racionalizacija zalog: nabavna služba se zadolži, da vrši nabavo po prejetih načrtih in dnevnih potrebah proizvodnje. Takoj je pristopiti k reorganizaciji odd. priprave dela	Paternost S., vodja nabav. sl.	1 × mesečno poročati kom za proizvodnjo in del. dohodka
d) ugotavlja se, da se reprezentanca troši v mejah realnosti Zasledovati stroške mesečno	Plesec T., vodja f. sl.	poročati komisiji 1 × mesečno
e) dnevnice in kilometrine: zmanjšanje stroškov po potrebi režijskega značaja	Peclin V., gosp. pom.	poročati komisiji 1 × mesečno
b) zmanjšanje stroškov za slabo pripravljene ali predolge se- stanke: komisija za proizvodnjo sklene, da se vsi sestanki, kolegiji ter druge komisije zmanjšajo na minimum. Gradi- vo, ki se obravnava na teh, naj bo pripravljeno kratko in jedrnato	Rakun Franc	poročati vsake 3 mesece
i) delavska kontrola: komisija predlaga DS KO Lj., da izvoli 3-člansko komisijo delavske kontrole s konkretnimi zadolžitvami	Gričar Vinko	poročati komisiji za proizv. in delitev doh.
2. Rezultate kazalnika PERLA za TOZD in grupacijo-obrati ob- ravna komisija za proizv. in delitev dohodka, trimesečno po periodičnem obračunu	Pečlin Vojteh, gosp. fin. pom.	kvartalno
6. Znižanje terjatev — GF sektor enote bo na podlagi dostavljenih predlogov poročal na komisiji za proizv. in del. doh. in kolegiju. Za sistematičnejše zniževanje terjatev uvajamo poseben pre- gled obračuna in plačane reali- zacije. Odprte terjatve z 31. 12. 1973 smejo biti 20 %	Plesec Tončka, vodja f. sl.	mesečno
7. Povečanje zalag materiala. Enota je znižala zaloge: repromaterial od 4.656.100 31. 12. 1972 na 3.690.745 15. 10. 1973. Z ozirom na prevzeta dela je predviden porast za ca 500.000. Iz gornjega je izvzeto skl. II-rez. d. podjetja, kjer enota nima vpliva, o gibanju zalag je poročati 1 x mes. na kom. za proizv. in del. dohodka in na kolegiju	Pečlin Vojteh, gosp. fin. pom. Paternost S., vod. nabave	mesečno
20. Pokalkulacije. Zaradi nezasedenega delov. mesta pokalkulant vrši to dolžnost obrač. tehn. Pokalku- lacijo je izdelati za vse DN ser. opreme. Poročati 1 × mesečno na kolegiju	Pečlin V., gosp. fin. pom.	mesečno

Gradilišče v Slovenj Gradcu med malico...

„Nama” tudi v Slovenj Gradcu

V decembrski številki Gradisovega vestnika smo že omenili, da TOZD GE Ravne v Slovenj Gradcu gradi novo veleblagovnico za trgovsko podjetje NAMA iz Ljubljane. Da bi zvedeli še kaj več o gradnji pa smo obiskali šefa gradbišča ing. Andreja Horiaka.

Ko smo mu povedali, od kod in kakaj smo prišli, nam je dejal:

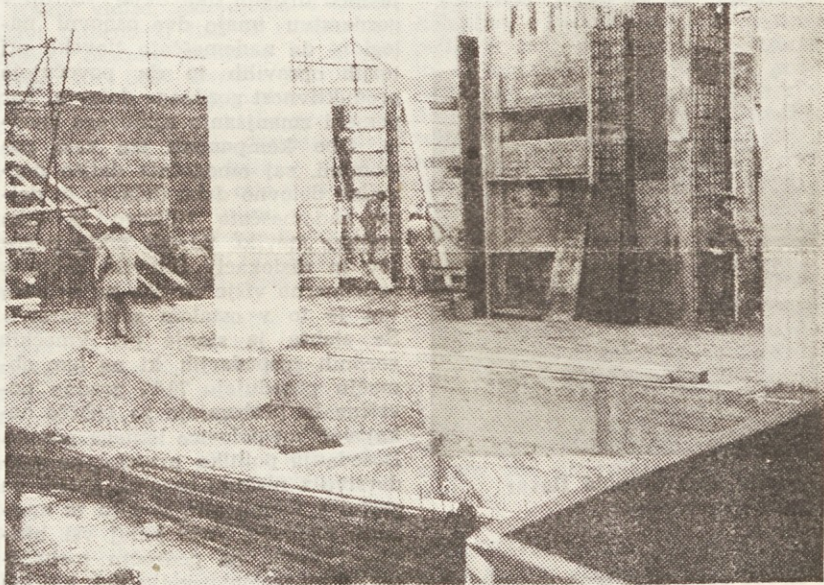
»Začeli smo v novembru lanskega leta. Začetnim težavam, ko je bilo slabo vreme (hud mraz) smo se izognili in tako delo teče kontinuirano. Vreme nam je sedaj še celo naklonjeno, tako da smo nekoliko pred rokom. Glede na to, da mora biti objekt gotov do 25. avgusta tega leta, nam torej ne bo težko, kolikor ne pride do nepredvidenih težav.»

Medtem ko smo si ogledovali sam objekt, je ing. Horjak nadaljeval:

»Konstrukcijsko bo objekt armiranobetonski skelet v velikosti 46,25 × 18,70 m. V spodnjih prostorih bo klet, v kateri bodo skladišča, nad kletjo pa še tri etaže s prodajnimi

prostori in pisarnami. Ob kletnih prostorih bo urejeno tudi parkirišče, na vrhu objekta pa terasa, ki bo zanimiva razgledna točka. Glede na to, da bo objekt v neposredni bližini dveh cest oziroma v samem križišču, smo morali napraviti na teh straneh oporne zidove, ker bo prišlo do zasipanja. V zgornjih etažah, kjer bodo prodajni prostori, bodo le-ti v večji meri zastekleni.

V zvezi z idelavo fasade pa še ni določeno kakšna bo. Projektant tega objekta Studio Gradaška je namreč že večkrat spremenil načrte. Tudi sicer imamo glavno težavo s projektantom in njihovimi pomanjkljivimi načrti. Le-ti večkrat priromajo na gradbišče za izgradnjo. Poleg tega, da kasnijo, je tudi njihova izdelava v določeni meri precej slaba, predvsem kar je v zvezi z armaturo. Kljub temu mislim, da bo vse v redu in bo objekt po predračunskih vrednostih 5,4 mio din za gradbena in 3,4 mio za obrtniška dela gotov do predvidenega roka,» je zaključil ing. Horjak.

...in po njej

Počitek bo zamenjal delo

Marjan Merlak

Najbrž že naslednji mesec bo odšel v zaslužen pokoj Marjan Merlak, železokrivec v naši železokrivnici. V Gadisu je že skoraj toliko časa, da bi lahko rekel, da je videl rojstvo našega podjetja in v teh letih službovanja je povezal na žone železja po naših gradbiščih v Vuzenici, Kopru, Litostroju in drugod. Zadnjih nekaj let dela v železokrivnici, saj pravi, da terensko delo ni več zanj, čeprav se vedno tistih časov z gradbišč spominja kot naj-

lepših. Delalo se je res cel dan, vendar so tudi veliko zaslužili. Tudi življenje po delu je bilo vedno dovolj zanimivo in nikoli ni bilo dolgočas. Pa ta leta kar mimogrede minejo in že je treba svoje mesto prepustiti drugim.

Sicer pa človek s 40 leti garanja tudi zasluži enkrat končno počitek, zato želimo vsi v Gradisu, da bi ta počitek Marjan Merlak še dolgo užival.

Nadzorni zadovoljen z gradnjo

Medtem ko so imeli naši delavci na gradbišču v Slovenj Gradcu na objektu »Nama« ravno malico, smo na gradbišču našli osamelega Franca Pavca iz Skofje Loke.

Ni bilo naključje, da najdemo Gorenica na tem koncu Lokainvest iz Skofje Loke je namreč nadzorni nad izgradnjo tega objekta, Franc Pavc pa njen predstavnik.

Izkoristili smo priliko in ga povprašali za mnenje.

Kako ste zadovoljni z gradnjo?

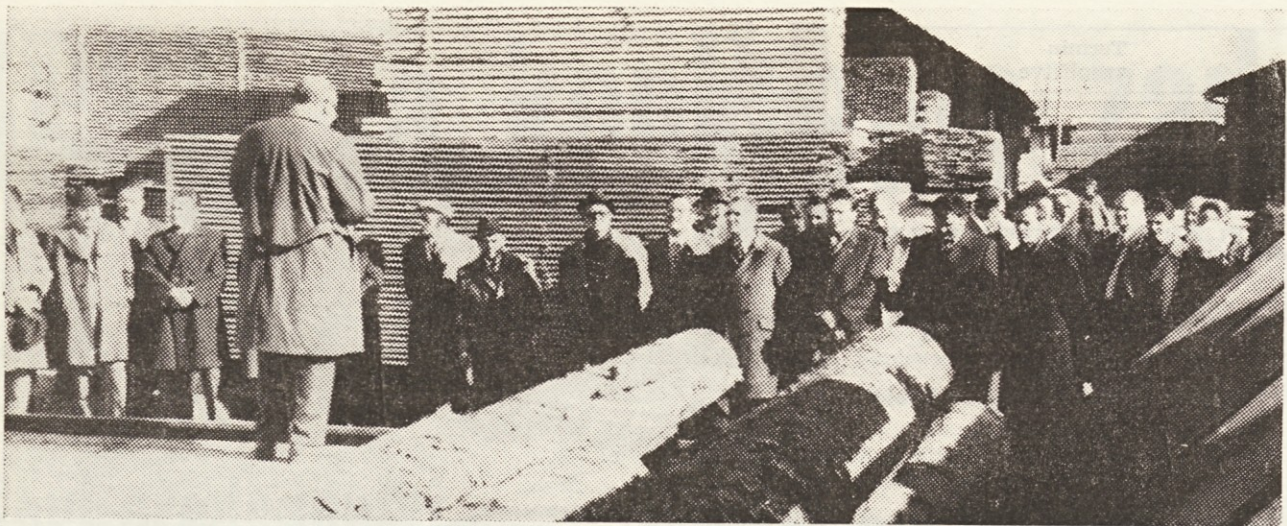
»Priznati moram, da gre delo vašim delavcem kar dobro od rok. Sicer je tudi zima naklonjena pa tako večjih zastojev ni. Glede na to, da je bila februarja predvidena zimska prekinitev, delo pa je otekalo kontinuirano, so še nekoliko pred rokom.»

Kaj pa kvaliteta?

»Tudi s kvaliteto sem povsem zadovoljen. Sicer pa z ing. Horjakom dobro sodelujemo, tako da bo vse v redu.»

Ste prvič naš nadzorni?

»Že prej sem kontroliral v Kranjski Savi izgradnjo nekaj tamkajšnjih objektov. S svojim delom je Gradis dokazal, da je zares velika firma, ki zaslužno uživa ugled.»

Med slovesno otvoritvijo lepilnega stroja

Lupilni stroj že obratuje

Ob prisotnosti številnih gostov, med katerimi naj posebej omenimo namestnika rep. sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo ing. Karmelo Budihna, predsednika skupščine občine Škofja Loka Antona Polajnarja, direktorja posl. zdr. GG organizacij Tugomirja Canka, gen. direktorja podjetja ing. Huga Keržana, predstavnike družbeno-političnih organizacij, predstavnike podjetij lesne industrije gorenjske regije, predstavnike podjetij GG organizacij, predstavnike skupnosti kmetov pri GG ter predstavnike izvajalca transportnih naprav podjetja Rudnik Mežica ter številnih drugih gostov, so v našem lesno industrijskem obratu v Škofji Loki 8. 2. 1974 svečano odprli mehanizirano skladišče lesa in lupilnico oblovine.

Direktor LIO Leopold Ilovár pozdravlja prisotne

Že do sedaj dosežena stopnja delitve dela ter uporaba sodobnih metod tehnološkega in proizvodnega procesa sta omogočili dosegati visoko stopnjo predelave lesne surovine in racionalen ter popoln izkoristek surovine in tudi lesnih odpadkov. Dokaj omejen razpoložljiv prostor za potrebe skladiščenja in tudi za potrebe proizvodnje sta pogojevala mehanizirano predelavo lesa, ki so svojsvene v primarni predelavi lesa. Izgrajevanje mehaniziranega skladišča je potekalo po fazah in v odvisnosti od razpoložljivih finančnih sredstev. Investicijska naložba, ki v celoti ne bo presežila 6 mio din, se zdi na prvi pogled velika, toda ob primerjavi z enakimi ali podobnimi tovrstnimi napravami nam pokaže, da je minimalna.

Istočasno je potrebno poudariti, da z izgradnjo mehaniziranega skladišča lesa in naprav za lupljenje lesa ni predvideno bistveno povečanje dosedanjega obsega predelave surovin tj. hlodovine, temveč le povečanje predelave tistih lesnih mas, ki se do sedaj niso ustrezno vrednotile. Na ta način naj bi predvsem dosegli, da bi zainteresirali in v neposredni obliki tudi stimulirali neposredne kmečke proizvajalce gozdnih

asortimentov, kakor tudi vse zaposlene v gozdarstvu, da bi jim olajšali naporno in zamudno fizično delo.

Prav to pa je poudaril tudi direktor GG Kranj ing. Metod Vizjak, ki je med drugim tudi dejal: »Stroji v gozdarstvu imajo dve osnovni nalogi — da nadomeščajo človeka pri težjih opravilih in da povečujejo produktivnost gozdnega delavca, kar pomeni zmanjšanje njihovega števila. Obe komponenti sta zelo pomembni, saj omogočata daljšo normalno delovno dobo delavca in delno nadomeščata njihovo že tako majhno število. Zaradi takih pogojev in dislokacij delovišča zahteva neprimerno višje stroške na delavca kot je to v ostalem gospodarstvu. Se slabše je stanje pri kmečkih gozdnih gospodarjih, ki na tem območju posedujejo 70 % gozdne površine in proizvajajo za tržišče nekaj več kot polovico letnega poseka. Dosedanja politika pritiska na gozdarstvo z nizkimi cenami, s tem pa zastoj v tehnologiji, se zato že marsikje maščuje. Zato sedaj vsi hitimo, posebno na področju mehanizacije in racionalizacije del, kajti v tem vidimo edino možnost za enakopravno uveljavljanje položaja gozdnega proizvajalca. Skupno delo v gozdarstvu in lesni predelavi, čisti odnosi in skupni interesi so vodili tudi kmete do povezovanja brez pritiska. Plod takih odnosov je tudi ta obrat lupljenja lesa v enoti Gradisa, ki je zrasel s skromnimi sredstvi, vendar pa bo služil v obojestransko korist,« je zaključil ing. Metod Vizjak.

Tudi direktor obrata v Škofji Loki, Leopold Ilovár, dipl. oec. je v svojem predhodnem nagovoru poudaril, da so zahteve po povečani produktivnosti in rentabilnosti poslovanja pogojene s povezovanjem podjetij. Tako so se tudi člani obeh

kolektivov — GG Kranj in LIO Škofja Loka prizadevali za doseg teh ciljev. Rezultati takih stališč in prizadevanj članov kolektivov so vidni in le enega od možnih Josežkov so na slovesnosti spustili v obratovanje. Istočasno pa se oba kolektiva tudi zavedata, da z doseženimi rezultati ne smeta biti zadovoljna in da je treba strmeti še za povečanjem produktivnosti in rentabilnosti dela.

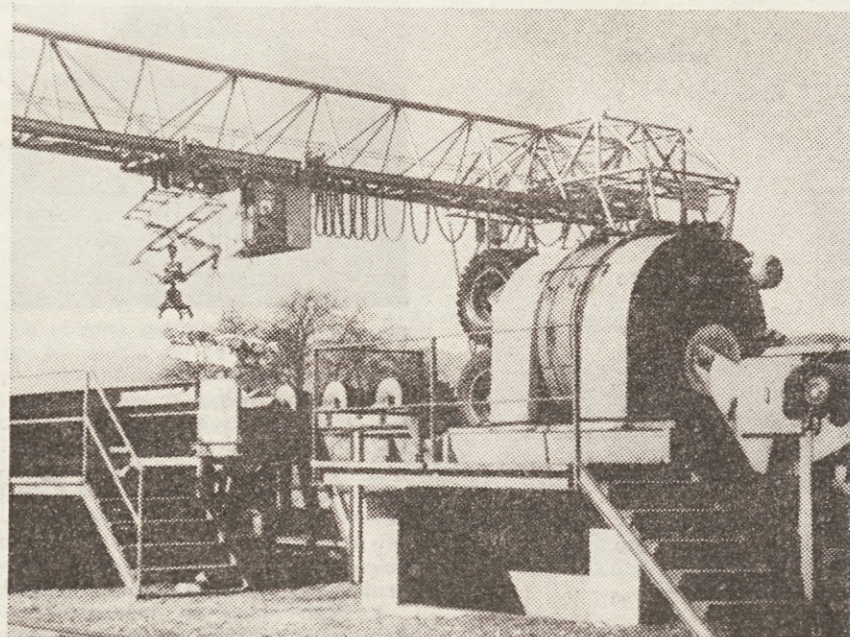
Doseženi rezultati pa so pokazali, da le tesna povezanost z vsemi našimi TOZD v sestavi našega podjetja in tudi z ostalimi podjetji in TOZD izven podjetja nam resnično omogočajo nenehno rast, istočasno pa nam zagotavljajo poslovno in socialno varnost.

Ob koncu se je direktor zahvalil vsem, ki so kakorkoli pomagali pri uresničitvi tega objekta, predvsem pa GG Kranj, ki je sofinancirala ta objekt, nadalje pa tudi dobavitelju transportnih naprav Rudniku Me-

Škofjeloški župan Anton Polajnar je pritisnil na gumb in s tem je lupilni stroj v TOZD LIO Škofja Loka tudi uradno začel z delom

žica, ki je svoje delo izvršil zelo strokovno ter tako omogočil redno obratovanje lupilnega stroja z vsemi pripadajočimi transportnimi napravami.

In tak je nov lupilni stroj

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Učimo se nemški

Wir lernen Deutsch

Fortsetzung

57. Lektion

Noch einige wichtige unregelmässige Verba:

1. fliegen	er fliegt	flog	ist geflogen	(leteti)
2. fließen	er fließt	floss	ist geflossen	(teči)
3. ziehen	er zieht	zog	hat gezogen	(vleči)
				(seliti se)

Ebenso wie 1.: Biegen

biegen	(upogniti, kriviti)
verbieten	(prepovedati)
fliehen	(bežati)
frieren	(zmrzovati)
schieben	(porivati)
verlieren	(izgubiti)
wiegen	(tehtati)

wie 2.: giessen	(politi, zalivati)
schliessen	(streljati)
schliessen	(zapirati)
kriechen	(plaziti)
riechen	(dišati, vohati)

Übung. Bilden Sie das Imperfekt und Perfekt von folgenden Sätzen: 1. Das Flugzeug fliegt über den Ozean. 2. Die Einwohner fliehen aus der brennenden Stadt. 3. Der Fluss fließt durch ein fruchtbares Tal. 4. Der Kellner gießt den Rotwein in das Glas. 5. Die Schlange kriecht über den Stein. 6. Im Winter frieren Menschen und Tiere. 7. Der Postbeamte wiegt das Paket: es wiegt 5 Kilo. 8. Der Vater schiebt das Sofa an die Wand. 9. Die Reisenden schliessen Türen und Fenster. 10. Der Student zieht in eine andere Wohnung.

1. heben	er hebt	hob	hat gehoben	(dvigniti)
2. fechten	er ficht	focht	hat gefochten	(boriti se)
3. schwören	er schwört	schwor	hat geschworen	(priseči)
4. lügen	er lügt	log	hat gelogen	(lagati)
5. saugen	er saugt	sog	hat gesogen	(sesati)

Ebenso wie 2.: flechten (plesti), schmelzen (topiti, taliti), schwellen (oteti, nabrekli).

wie 4: betrügen	(varati, goljufati)
wie 5: saufen	(popivati)

Übung: Bilden Sie das Imperfekt und Perfekt von folgenden Sätzen: 1. Die Fechter fechten mit dem Degen. 2. Die kranke Hand schwilt. 3. Im Frühling schmilzt der Schnee auf den Bergen. 4. Manche Mädchen flechten sich die Haare. 5. Das durstige Pferd sauft. 6. Ein gutes Kind lügt nicht. 7. Die Pumpe saugt das Wasser aus der Erde. 8. Der Kran hebt das Auto aus dem Schiff. 9. Der Mann schwört ewige Treue. 10. Der Träger hebt den Koffer auf die Schulter.

1. graben	er gräbt	grub	hat gegraben	(kopati)
2. schaffen	er schafft	schuf	hat geschaffen	(opraviti)

Ebenso wie 1.: fahren (voziti, peljati), laden (naložiti, nabiti puško), schlagen (udariti), tragen (nositi), wachsen (isti) (rasti), waschen (umiti) (peči), backen (buk, gebacken).

Übung. Bilden Sie den Imperfekt und Perfekt von folgenden Sätzen: 1. Die Arbeiter graben ein Grab auf dem Friedhof. 2. Die Waschfrau wäscht die Wäsche. 3. Das Herz des Kranken schlägt unruhig. 4. Der geduldige Mensch trägt sein Schicksal. 5. Im Frühling wachsen die Pflanzen schnell. 6. Die Arbeiter laden die Kohlen in das Schiff. 7. Der Bäcker bäckt Brot und Kuchen. 8. Der Dichter schafft neue, herrliche Werke. 9. Er trägt ein schweres Paket. 10. Ich fahre den Freund zum Bahnhof.

Gemischt unregelmässige Verba:

1. brennen	er brennt	brannte	hat gebrannt	(goreti)
2. senden	er sendet	sandte	hat gesendet	(poslati)
Ebenso wie 1.: kennen	(poznati)	wie 2.: wenden		
nennen	(imenovati)	(obrniti)		
rennen	(teči, bežati)	(spremeniti)		

Übung: Bilden Sie das Imperfekt und Perfekt von folgenden Sätzen: 1. Die ganze Fabrik brennt. 2. Der Ausländer kennt Deutschland wenig. 3. Der Vogel wendet den Kopf nach allen Seiten. 4. Die Kinder rennen auf dem Sportplatz hin und her. 5. Der Fabrikant sendet einen Katalog zur Ansicht. 6. Sehr hohe Häuser nennen wir Wolkenkratzer. 7. Sie senden euch viele Grüße.

1. bringen	er bringt	brachte	hat gebracht	(prinesti)
2. denken	er denkt	dachte	hat gedacht	(misлити)
3. wissen	er weiss	wusste	hat gewusst	(vedeti)
4. stehen	er steht	stand	hat gestanden	(stati)
5. gehen	er geht	ging	ist gegangen	(iti)
6. tun	er tut	tat	hat getan	(storiti)
7. mahlen	er mahlt	mahlte	hat gemahlen	(mleti)
8. salzen	er salzt	salzte	hat gesalzen	(soliti)
9. spalten	er spaltet	spaltete	hat gespalten	(razcepiti)

Übung: Lesen Sie die Sätze im Imperfekt und Perfekt: 1. Der Briefträger bringt täglich die Post. 2. Der Greis denkt an seine Jugend. 3. Ich weiss die Strasse und Hausnummer nicht mehr. 4. Der Kranke geht täglich eine Stunde spazieren. 5. Am Morgen stehen wir sehr früh auf. 6. Der Beamte tut seine Pflicht. 7. Der Müller mahlt das Mehl. 8. Die Köchin salzt die Suppe. 9. Der Waldarbeiter spaltet den Baumstamm.

Wörter — besede

r Einwohner	— stanovalec
r fruchtbar	— rodoviten
s Tal	— dolina
e Schlange	— kača
r Postbeamte	— poštni uradnik
r Fechter	— sabljač
r Degen	— meč
durstig	— žejen
e Pumpe	— črpalka
r Kran	— žerjav
r Friedhof	— pokopališče
e Waschfrau	— perica
unruhig	— nemiren
geduldig	— potrpečljiv
s Schicksal	— usoda
r Bäcker	— pek
herrlich	— krasen
s Werk	— delo
zur Ansicht	— na ogled
r Wolkenkratzer	— nebotačnik
r Greis	— starček
e Pflicht	— dolžnost
r Müller	— mlinar
r Waldarbeiter	— gozdni delavec
r Baumstamm	— drevesno deblo

Gradili bomo podhod

V zadnjem času smo lahko naše table videli na več krajih v Ljubljani. Se lani smo se namreč pritoževali, da Gradisa sploh ni videti v našem glavnem mestu, no, sedaj pa se je položaj že malo izboljšal. Delamo vrtec ob Resljevi bazen na Ježici, nadzidali smo »Slon« in sedaj smo polno angažirani prav v centru Ljubljane — na Dalmatinovi ulici. Ta dela bomo danes malo popisali.

Na Dalmatinovi ulici je gradbena enota Ljubljana zgradila toplovodno kineto v dolžini približno 300 m. Ti tečejo po celi Dalmatinovi. Z deli so začeli septembra lani in končali do novega leta kakor so tudi predvidevali, čeprav so naleteli pri gradnji na marsikater problem: prečkati so morali več kot 30 različnih instalacij, ki so bile pod cestiščem; preko Miklošičeve ceste so zgradili poseben most, ker niso smeli zapreti dvosmernega prometa itd.

V teh dneh bodo pričeli graditi kolektor in kanalski zbiralnik, vse še vedno na Dalmatinovi podpisali pa so tudi pogodbo za gradnjo kanalskega zbiralnika in kolektorja na Titovi cesti (od Slavije do križišča na Ajdovščini) in gradnjo prvega dela podhodnega sistema na Ajdovščini. Ta zadnji obsega podhod pod Titovo cesto od Figovca do Metlike, tam pa bo tudi podzemna samopostrežna trgovina Merkatorja.

Z delom na kanalskem zbiralniku so že začeli končati pa bi morali do letošnjega prvega maja. Gradnjo podhoda bodo zastavili po prvomajskih praznikih, narejen pa mora biti že do začetka letošnjega novembra.

Taki so zastavljeni gradbeni roki, vendar najbrž ne bo šlo vse tako po planu, ker investitor z zamudo predaja gradbišča že dva meseca. Naši Gradisovci menijo, da bodo sama dela že tako in tako težka in ta zamuda jim ni prav nič dobrodošla. Že sedaj se bojijo, kako bo, ko bodo začeli z odprtim izkopom čez cesto, saj bo izkop moral biti čim ožji, njegova globina pa bo 10,5 m. Vse bi še šlo, če bi imeli le stroji za izkop dovolj delovnega prostora. Na tem mestu bodo morali izvršiti tudi arheološke raziskave, zato bodo naši

izkopavali v 4 plasteh. Poleg srednjeveške in staroveške Ljubljane bodo pod cestiščem našli še dosti sedanjih komunalnih instalacij na katere bo treba paziti.

V prvi fazi bo delalo na tem gradbišču 30 ljudi, v drugi pa že 60. Investicijska vrednost gradbenih del je 13 milijonov dinarjev. Radi bi, da bi dela na tem objektu čim bolje potekala, brez zastojev in drugih težav, ker bi s tem dobili zaupanje pri investitorju in tako tudi možnosti, da dobimo nadaljnja dela pri izgradnji ploščadi Borisa Kraigherja.

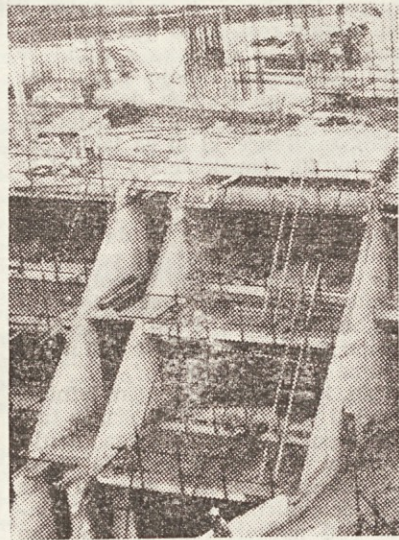
Stare zgradbe se v Ljubljani umakajo novim. Naši delavci rušijo staro »Metalko«

Vrtec ob Resljevi cesti lepo raste

Vzgojno varstvenih ustanov ni nikoli dovolj, še posebno pa smo na tesnem z njimi pri nas v Sloveniji. V toplem in varnem zavetju vrtecev je le manjšina naših otrok, zato ni čudno, da dajemo toliko denarja za gradnjo teh ustanov, pa je na žalost prvega premalo in tako tudi vrtni ne morejo rasti kot gobe.

Tisti, ki ste hodili v zadnjih mesecih mimo pedagoške gimnazije, ste lahko slišali v kletnih prostorih en sam živ-zav, sicer pa kako ne bi, saj so tam nastanjeni otroci iz otroškega vrta, ki je prej stal poleg gimnazijske stavbe. Pa so ga morali podreti, saj na njegovem mestu že raste lepa nova zgradba, ki bo pravzaprav iz dveh »kosov«: en del objekta bo otroški vrtec »Ane Zihert«, katerega investitor je temeljna izobraževalna skupnost, drug del pa bo nekakšna poslovna stavba za potrebe kulturnih in socialnih dejavnosti (investitor je GIP Gradis). O objektu smo že nekaj pisali, nekaj pa bomo dodali še danes.

Celoten objekt zavzema 2916 m² tlorisne površine; dve tretjini le-te je pozidano, ostalo pa je namenjeno za ploščad pred objektom. Tisti del, kjer bo vrtec, je 4-etažen in se terasasto dviga. V kleti je telovadnica in bazen. Prav gotovo je ta zadnji najbolj zanimiv, saj bo edini v Jugoslaviji, ki bo imel hidravlični dvigalni pod. Tako se bodo v njem lahko kopali otroci vseh starosti, saj jim bodo nivo vode z dvigom dna pač primerno priredili. V kletnih prostorih bodo še kuhinja, pralnica in ostali pomožni prostori. V pritličju, prvem in drugem nad-

Vsaka igralnica bo imela tudi nepokrit balkon (teraso)

stropju gradijo igralnice, ki jih bo 24, v njih pa bo prostora za 400 otrok. Vsaka igralnica ima še nepokrito teraso.

Drugi del objekta je 7-etažen. V kleti bodo arhivski prostori, v pritličju dva poslovna lokala, v ostalih

etažah pa pisarniški prostori za različne kupce.

Investicijska vrednost vrta (brez notranje opreme in ureditve zelenic in nasadov) je približno 15 milijonov din. Z deli so začeli 10. julija 1973. Vendar je delo na objektu prezahtevno, da bi ga končali v enem letu, še posebno zato, ker objekta niso mogli spraviti pod streho pred zimo. Nekoliko so v zamudi tudi zaradi nedostavljenih projektov in pa seveda jesenske redukcije toka. Če bo zima še naprej mila, bodo mogoče mesec zamude kmalu nadoknadili.

Drug del objekta, ki ima skupaj 65 pisarniških prostorov, bo končan do dneva republike dela na njem pa tečejo po planu. Njegova investicijska vrednost je 18 milijonov dinarjev.

Alojz Štraki

PET DNI V POKOJU

Izgubili smo dobrega sodelavca Alojza Štrakla iz Maribora.

Alojz Štrakek je bil zaposlen kot skladiščnik in strojnik v gramoznici v Mariboru. Vsa leta je vodil tudi prodajo gramozja, skratka bil je eden izmed najboljših naših skladiščnikov.

Nedavno si je dogradil lasten dom, se veselil, vložil prošnjo za pokojnino, jo je užival samo pet dni. Tako se je končala življenska pot zopet enega izmed naših zvestih sodelavcev.

Rajko Kogej

Naslovi časopisov, ki si jih bomo izmenjavali

Izmenjava informacij bo izboljšala našo obveščenost

Deset uredništev iz raznih področij naše dežele (Pomurje, Velenje, Ljubljana, Kropa, Sisak, Beograd in Svetozarevo) se je odločilo za sodelovanje v obveščanju svojih bralcev z izmenjavo informacij iz svojih sredin — regij, komun oziroma organizacij združenega dela — s ciljem, da z racionalnejšo porabo sredstev čim prej povečajo ali celo podvojijo obseg informacij, ki jih zdaj nudijo v svojem listu.

Kakor vidite, sodelujemo v izmenjavi informacij listi iz raznih republik. Skupna naklada se giblje okrog sto tisoč izvodov štirinajstdnevno, bralcev pa je nedvomno več kot 400.000, kajti vsak list gre skozi rok ene ali več družin. Nekateri listi imajo svoje bralce tudi v drugih komunah, nekateri pa celo v vseh republikah in tudi v tujini, saj so to listi ne samo posameznih komun, temveč tudi regij in združenih organizacij združenega dela.

Zanima nas, kaj mislite vi bralci o tem sodelovanju in kaj nam predlagate za izboljšanje, širjenje in večanje uspeha tega sodelovanja. Upamo, da nam boste pisali o tem in obljubljam, da vas bomo obveščali o vsem, kar je v zvezi s tem sodelovanjem. O tem sodelovanju in njegovih materialnih učinkih, ki naj bodo prispevek k stabilizaciji (povečanje materialne osnove obveščanja in obsega obveščenosti samoupravljalcev brez večjih stroškov oziroma racionalnejša poraba sredstev) bo več govora v prihodnje.

Na sliki vidite grafično podobo naslovov listov, katerih uredništva vam bodo predstavila v prihodnjih številkah okolja, v katerih izhajajo ti listi in vas bodo na ta način zbliževali z ljudmi, organizacijami in kraji ter njihovim življenjem v okolju, ki ga doslej niste mogli tako neposredno doživljati.

Zdaj vam posredujemo samo nekatere generalije sodelujočih listov. GRADISOV VESTNIK je glasilo kolektiva najbolj znanega gradbenega podjetja v Sloveniji — Gradis. Gradbišča tega podjetja so v raznih republikah in tudi deželah. List izhaja petnajst let, njegova naklada pa je 6.800 izvodov.

PLAMEN je glasilo delovne skupnosti Tovarne vijakov Plamen Kropa, tovarne z nekaj več kot 500 delavci, stare 78 let, tiste tovarne, ki je bila pobudnik znanega prostovoljnega dela ob sobotah v korist stabilizacije gospodarstva. To glasilo izhaja v ciklotilni obliki, medtem ko so ostali listi tiskani.

Zahvala

Članom in vodstvu osnovne sindikalne organizacije skupnih služb, posebej pa še svojim najožjim sodelavcem se v svojem imenu in v imenu svoje družine najtopleje zahvaljujem za pozornost, ki sem je bil deležen ob smrti svojega očeta.

VATROSTALAC je list delovnega kolektiva »Vatrostalne« iz Zenice, podjetja za projektiranje izgradnje in remonte industrijskih peči, projektiranje in izgradnjo industrijskih dimnikov in proizvodnje in vgraditev ognjevarnega materiala. List kolektiva, katerega člani delajo tudi v tujini, daleč po svetu, izhaja trinajsto leto.

VJESNIK ZELJEZARE je list kolektiva, ki je nastal pred 36 leti, ko je blizu ustja Kolpe v Savo, v nekdanjem Capragu, današnjemu predmestju Siska, ustanovljena topilnica železa z majhnim plavžem, ki je bila začetek sedanje železarne Sisak. Ta kolektiv se je razvil v stever samoupravljanja na svojem področju, njegov list pa izhaja triindvajseto leto.

KABLOVI je list kolektiva industrije kablov »Moše Pijade« iz Svetozareva in izhaja osemnajsto leto. Tudi tovarna kablov iz Svetozareva je pojem v našem gospodarskem svetu.

ELEKTROPRENOS je informativni list elektroprenosnih organizacij Jugoslavije. Njegovi ustanovitelji so: Elektroistok Beograd, Elektroprenos Matulji, Elektroprenos Sarajevo, Elektroprenos Skopje, Elektroprenos Split, Elektrocrnagora Titograd in Elektroprenos Zagreb.

JUGOMETAL KOMBINAT je glasilo združenega podjetja Jugometal kombinat, katerega najbolj pomemben in najbolj znani del je smederevska železarna. Ta list izhaja štirinajst let.

VESTNIK je glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Lendava, Ljutomer, Radgona in Lenart. To so občine z obeli strani reke Mure, kjer je v trikotniku med Avstrijo, Madžarsko in Muro slovenska žitnica, onstran Mure pa znane Slovenske gorice, vinogradiški predel svetovnega slovesa. To je veterani med lokalnimi listi. Izhaja šestindvajset let, pred petimi leti pa je bil odlikovan z redom zaslug za narod s srebrnimi žarkmi.

NOVI BEOGRAD je tribuna SZDL Novega Beograda. Tuda ta list izhaja 26 let in sicer v novem delu Beograda med Donavo in Savo, ki je zrajen iz močvirja, na nasutem pesku, kjer je koncentracija zveznih organov in organizacij in republiških forumov družbeno političnih organizacij.

NAŠ ČAS je list SZDL občine Velenje. Do lanskega leta je bil namenjen velenjskim rudarjem in se je imenoval »Saleški rudar«, zdaj pa, deseto leto svojega izhajanja, dobiva pomen širšega lokalnega lista zahtevnih informativnih dimenzij.

»GRADISOV VESTNIK« ★ Stran 7

Pogled na že dograjene etaže vrta

ŠPORTNA INVENTURA

Kakor vsako leto je bilo tudi v letu 1973 tradicionalno srčanje športnikov Gradisa in gradbincev Slovenije. Na športnem srečanju pod domačo streho se pomerijo športniki med seboj z namenom, da se izbere najboljši za nastop na igrah gradbincev. Izbor je vedno težak. Kljub temu, da je Gradis številčno velik kolektiv, je vedno problematično dobiti brez težav ustrezno športno pripravljene ekipe. Ob nastopu naših ekip smo nesigurni ali bodo dosegli mesta med prvimi ali bodo naši športniki v skupnem prvi.

Tokrat se pojavljajo razna vprašanja. Eno teh vprašanj je tudi, kako zmoro neko drugo podjetje z mnogo manjšim številom zaposlenih dobiti zelo dobre športnike in popolne ekipe.

Ce napravimo bežen pregled ob zaključku športnega dela, ugotovljamo velik primanjkljaj. Nekaj skromnih priprav je bilo le pred Gradisovim športnim dnevom, morda nekaj še pred SIG. Po končanih igrah se je vse končalo, vsa športna dejavnost razen manjših izjem je zamrla. Jasno je, da brez dela in truda ni uspeha. Mar nam bo vseeno, ko se bo ponovilo to, da bodo med prvimi spet podjetja, ki imajo polo-

vico ali pa še manj zaposlenih? Po kakšnem receptu ta podjetja pripravljajo športnike? Mislim, če smo na tehničnem področju sposobni nekaj napraviti, prav tako bi lahko tudi na športnem polju. Nihče ne more trditi, da nismo sposobni, dokazano je, da smo, samo določeni elementi gonilne moči nam odpovedo. Kje ohromi ta mehanizem?

Ena od gonilnih sil je nedvomno pomoč v eni ali drugi obliki naših vodilnih ljudi. Ni mišljeno, da je vprašanje samo materialnih sredstev, ampak je tu večkrat potrebna tudi kaka dobra beseda kot moralna pomoč. Ne zahteva se neke posebne angažiranosti, saj je znano, da smo vsi z delom preobremenjeni, ampak bi bilo željeno, da se ob gotovih primerih le postavi vprašanje, kako je s športno dejavnostjo v enoti. Ker smo pač ljudje z različnimi nagnjenji, pa vseeno sporočena vest o nekem neuspehu na športnem področju zamaja naš čut ponosa, pa čeravno je nekdo še tak antišportnik.

Morda še kaka beseda o samih športnikih. Ne bi mogel v popolnosti najti zagovora, da je v naših vrstah vse v redu. Za doseg dobrih rezultatov je nedvomno vaja in discipli-

na. Vaj in discipline pa manjka razen izjem. Poleg tega pa še v naših vrstah predvsem pri mladih manjka čut ponosa in pripadnosti podjetja. Da bom konkreten, navajam lanskega letni primer na SIG. Gotovi — predvsem mladi, so si s težavo oblekli športne drese podjetja z različnimi pripombami.

Prihodi na zborna mesta ali tekmovališča so tudi ena izmed poglavitij. Torej vse to spada v disciplino in tudi v uspeh. Z malo dobre volje se lahko take pomanjkljivosti popolnoma odpravi.

Da bo letošnji uspeh boljši, bi priporočal športnim referentom, da skušajo organizirati vsaj nekaj srednjih različnih športnih disciplin med enotami. Upam, da nas bodo podprla sindikalna vodstva za kritje eventualnih stroškov. Ker smo ljudje pač taki, da ob kakršnemkoli srečanju ne teče beseda samo o tistem, ampak splošno o življenju in delu, tako se tudi med športniki vedno preide na službo, na delovno mesto, na težave in tako podzavestno pride do izmenjave izkušenj in mnenj.

Se je čas, da pristopimo k delu, sadove pa bomo reprezentirali na večjih skupnih srečanjih — SIG.

Lušn

Novice iz gradbeništva

● Gradbeniki NDR že uporabljajo nove sovjetske ideje

Osemstodvaintrideset stanovanj so prodali graditelji v NDR v prvih desetih dneh tega leta. Ta rezultat predstavlja prvi korak k realizaciji planiranih 86.500 novih stanovanj v letu 1974. Pri tem so izkušnje sovjetskih gradbenikov prava pomoč za tisoče gradbenikov.

Sem spada predvsem njihova tehnologija gradnje s pomočjo velikih plošč, pri čemer se je učinek delavca od 0,8 v letu 1950 povečal na 2 do 3 stanovanja, s tem sistemom pa celo pet stanovanj na delavca.

V Potsdamu bo več 14-nadstropnih stolpnice zgrajenih po tej slobinmetodi. V prvo stolpnico, ki se gradi po principih moskovskih delovnih brigad, se bodo vselili že konec leta. Uporaba novih sovjetskih metod v potsdamskem gradbenem kombinatu, je bila pomembna za predčasno dograditev 210 stanovanj v preteklem letu. Delovna brigada, ki je pred dvema letoma prva uporabila slobinmetodo pri gradnji stanovanj v NDR, je zmanjšala delovni čas za posamezno stanovanje za 30 ur in pri zmanjšanju materialnih stroškov dosegla označbo kvalitete 1.45. Sedaj uporablja to metodo že 10 kombinatov.

V Erfurtu je po dokumentaciji sovjetskega kombinata za visoke gradnje »Vilkins« realizirala nacionalna gradnja kopalnice, s katerimi so opremljena vsa stanovanja tega območja. V kombinatu so s tem pridelali 100.000 mark na stroških projektiranja.

● Dobra toplotna izolacija s plinbetonom

V zadnjem času so v izgradnji stanovanj prodrle konstrukcije, ki se lahko vežejo. Predvsem v Franciji ima večje število modernih stanovanjskih zgradb lahke fasade, ki se proizvajajo v tovarnah v vseh fazah od oken do balkonskih vrat.

V Franciji so tudi deli zidov družinskih hiš napravljene po zanimivem postopku, kjer so kroglice premera od 1 do 3 cm izdelane iz penaste stekla in drugih lahkih materialov, stresa se v opaž, ostali prostor pa zapolni penasti material na bazi močnega moltopena ali poliestrske smole. Tako je dobra toplotna izolacija sintetične pene združena z zelo lahkim »plinbetonom«. Glede na težavo lahko en sam tovarni avtomobil transportira gradbene elemente za celo hišo, vključno s krovno konstrukcijo.

Hitro in varno sestavljanje posameznih gradbenih delov ima veliko vlogo v praksi montaže. Sestavljanje se posebno dobro izvaja s pomočjo vakuum tesnila z zarezo, katerega uporaba je zelo enostavna. Čeprav tesnilo ali votlo profilno tesnilo se s pomočjo vakuum pumpe stisne tako, da se zapolni in postane raven kot trak. V takem stanju se lahko profili uvodijo brez problemov tudi s težko prehodne odprtine. Nato se vakuum profil odpre ali se odstrani vakuum pumpe, da bi lahko zrak ponovno zapolnil profil.

XIV. zimske športne igre Gradisa

Ravne pred Škofjo Loko

Tako kot vsako leto so se tudi letos zbrali naši najboljši smučarji, da pokažejo svoje znanje in določijo najboljši. Le-ti naj bi nas zastopali na SIG 74.

Organizatorji prireditve — osnovne sindikalne organizacije TOZD LIO Škofja Loka, KO Ljubljana, OGP Ljubljana, SPO Ljubljana skupaj s komisijo za šport in rekreacijo pri sindikalnem odboru podjetja — so imeli mnogo skrbi, saj je letošnja zima že marsikomu zagodila. Toda Škofjeločani so se znašli, saj so si predčasno zagotovili prostor na Soriški planini, kjer je vedno dovolj snega. Tudi tokrat je bilo tako. Snega dovolj, le vlečnice ni, pa so imeli smučarji še dodatno rekreacijo. Navkreber je šlo vsem bolj počasi, zato so bili nekateri bolj urni od drugih na poti navzdol. In če so vmes prevozili vsa vrata, potem je bil uspeh tu.

Vodstvo tekmovanja, katerega so prevzeli člani SK Transturnist iz Škofje Loke, je pripravilo dve veleslalom progi in eno tekaško. Na prvi veleslalom progi, ki je imela 21 vratic in je bila dolga 550 m z višinsko razliko 110 m, naj bi tekmovali člani in člani nad 40 let, na drugi progi z 20 vratic, dolžino 700 m, višinsko razliko 140 m, pa naj bi tekmovali člani do 33 let, ki imajo dva teka in člani od 33 do 40 let.

Po zgoraj omenjenem razporedu so se začela tekmovanja. Najprej so začele ženske. Prva se je po smučni spustila Marjeta Ravnik iz SPO Ljubljana in dosegla kar soliden čas. Toda že tretja tekmovalka — lanska zmagovalka Tatjana Juvančič je bila precej hitrejša. Vozila je tako dobro, da je nobena tekmičica ni več prehitela.

Za ženskami so na tej progi tekmovali moški nad 40 let. Po pričakovanjih je tudi letos slavil zmago nenadkriljivi mojster belih poljan Marjan Cizej iz Maribora. S svojim časom bi bil prav gotovo solidno uvrščen tudi v generalni uvrstitvi, če bi le-to napravili. V tej skupini

je nekoliko razočaral le Starovasnik z osvojitvijo 5. mesta.

Medtem ko je bilo v skupini moških od 33 do 40 let prvo mesto že skoraj oddano pred startom, kar je Janez Hercog dokazal tudi v smučini, pa je bil boj za prvo mesto pri najmlajših najbolj ogorčen in zanimiv. Vodilni po prvem teku, domačin Janez Brezovar je v drugem teku vozil nekoliko bolj previdno, da ne bi splavala dobra uvrstitev, zato pa je drugouvrščen Maks Čekon iz Raven vozil na vse ali nič. Z najboljšim časom v drugem teku je krepko ogrozil Brezovarja, in šele seštevki obeh časov so pokazali, da je bil Brezovar vseeno hitrejši za 7 stotink sekunde.

Po končanem veleslalomu so bili na vrsti teki. Ženske in moški nad 33 let so tekli po 2 km, moški do 33 let pa 4 km. V skupini najboljših je bil tudi tokrat mladi Zdravko Vozič najhitrejši in dokazal, da mu v Gradisu še ni para. Pri starejših moških so ponovno slavili domačini, saj je Ciril Oblak najhitreje pretekel 2 km. Pri ženskah pa na vrhu tudi ni nič novega, saj je bila ponovno najboljša Helena Žigon.

Ob koncu poročanja moramo poudariti predvsem to, da je bila organizacija izredna. Ne samo v tehničnem pogledu, temveč tudi v organizacijskem.

Letošnje igre si je ogledalo res kar precejšnje število naših direktorjev. To pa je zagotovilo, da bosta šport in rekreacija v naših TOZD še naprej uživala vso podporo in se razvijala v smeri, ki smo si jo začrtali. Vsi prvouvrščeni so dobili lepa praktična darila, ekipe pa izvirne plakete z motivom Škofje Loke.

Sicer pa je bil vrstni red najboljših treh po posameznih disciplinah naslednji:

VELESALOM:

moški do 33 let

1. Janez Brezovar, LIO Škofja Loka
2. Maks Čekon, GE Ravne
3. Marjan Zupan, GE Jesenice

moški od 33 do 40 let

1. Janez Hercog, Ravne
2. Jože Zupan, Jesenice
3. Anton Vidic, Jesenice

moški nad 40 let

1. Marjan Cizej, Maribor
2. Slavko Stanovnik, LIO Škofja Loka
3. Albin Bernard, LIO Škofja Loka

ženske

1. Tatjana Juvančič, Celje
2. Ani Štupar, Skupne službe
3. Mira Kovačič, Nizke gradnje Maribor

TEKI:

moški do 33 let

1. Zdravko Vozič, Ravne
2. Silvo Rant, LIO Škofja Loka
3. Karel Jezeršek, LIO Škofja Loka

moški nad 33 let

1. Ciril Oblak, LIO Škofja Loka
2. Tone Zaletelj, Ravne
3. Slavko Stanovnik, LIO Škofja Loka

ženske

1. Helena Žigon, Skupne službe
2. Ani Štupar, Skupne službe
3. Ida Meglič, Skupne službe

Gradis pokrovitelj krosa v Velenju

V začetku meseca bo v Velenju državno prvenstvo v krosu. Organizator tekmovanja, atletski klub Velenje, je že dobil prijave vseh večjih klubov, ki konkurirajo za najvišja mesta.

Na štartu bodo vsi favoriti z Darnetom Korico in Vero Nikolič na čelu. Tudi slovenski up Peter Svet bo poskušal osvojiti najvišji naslov. Sicer bo sodelovalo na tekmovanju preko 300 atletov in atletinj iz več kot 30 klubov iz vse Jugoslavije. In zakaj omenjamo to tekmovanje, če na njem ne bo sodeloval noben Gradisovec? Neposredno sicer ne, zato pa toliko bolj posredno. TOZD GE Celje je pokrovitelj tega največjega tovrstnega domačega tekmovanja. Glede na to, kako so se te akcije lotili, mislimo da jim bo dobro uspelo in bo Gradis tudi v tej smeri doživel afirmacijo.

To pa je predvsem zato, ker bo organizatorjem v pomoč tudi konec meseca, ko bo na isti progi balkansko prvenstvo v krosu, kjer se bodo pomerili najboljši atleti iz petih balkanskih držav. Preko športa Gradis tudi v mednarodni areni, pa čeprav le kot organizator. Za akcijo TOZD GE Celje čestitamo!

Zaležejo za velikega moža

Večkrat smo se že namenili, da bomo posvetili kakšen kot v našem časopisu od časa do časa tudi učencem, ki jih pravzaprav v Gradisu ni malo. Ko smo obiskali železokrivnico v Ljubljani, smo tam našli kar cel ducat in še malo več učencev in tako bodo v današnji številki časopisa prav ti naši bodoči železokrivci.

Najprej smo se srečali z »glavo« skupine učencev — z inštruktorjem Feridom Sejdičem. O svojih varovancih je dejal takole:

»Vsi ti učenci hodijo v prvi letnik, imamo pa še osem takih ki so že v drugem letniku — ti so trenutno v šoli. Moram reči, da so naši mali delavci pridni in si lahko z njimi že dosti pomagamo. Delajo skoraj vsa dela kot ostali starejši delavci; pri nas nimamo na razpolago materiala nalašč za učence, ki bi ga lahko potem zavrgli, ampak delajo učenci že prav za proizvodnjo. Kar zahtevajo naročilnice drugih enot, to potem izdelujejo. Z ozirom na to, da so prvi letnik, jih res lahko samo pohvalim. Prav gotovo bi dosegli še boljše rezultate, če bi imeli več delovnega prostora na voljo. Sedaj pa se preživimo sem in tja, večkrat tudi učenci nimajo kaj delati.

Tisti, ki so sedaj v drugem letniku, so delali tudi že na gradbišču in tudi tam so pokazali dosti svojega znanja. Dobro bi bilo, ko bi imeli še enega inštruktorja, tako da bi eden od njih bil v delavnici, eden pa na gradbišču. Pod nadzorstvom bi bila tako večina učencev.

Pa smo ujeli še dva učenca, ki sta nam s svoje plati povedala o delu v Gradisu. To sta Ilija Jovič in Mersih Murselovič.

»Lansko pomlad sva prišla v Slovenijo in Gradis in se tu znašla med ostalimi novimi učenci. Pravzaprav še nisva vedela točno, za kaj se bova učila, potem pa nam je tovariš Klan-

Mersih Murselovič in Ilija Jovič

čar povedal o samem Gradisu, nekaj o delu in poklicih, pa sva mislila, da bi bilo najbolje, če bi bila železokrivca. Oba sva doma iz Lopa, pri Tuzli in zaradi materialnega stanja doma nisva imela kaj dosti premišljevati. Na začetku je bilo težko, nisva poznala jezika, ljudi, starši so bili daleč. Potem pa se človek navedi, dobila sva si prijatelje, eden od naju ima v Ljubljani tudi brata in vse je torej dobro steklo. V Gradisu nama je všeč, tako delo kot ostale razmere. Stanujeva v vajeniškem domu in tudi tam nama je všeč, saj nimajo nikjer tako urejeno kot pri nas: ko si lačen, prideš v dom in dobiš kosilo, drugod pa hodijo iz vajeniških domov daleč stran na hrano.

Nagrajeni reševalci

Za nagradno križanko, objavljeno v januarskih številki Gradisovega vestnika, smo dobili 75 rešitev.

Komisija za žrebanje, v kateri so bili ing. Pogačnik Janez, Jaka Klančar in Ida Meglič, je dne 22. 2. 1974 izvedla žrebanje. 4-letna Irenca Krnc, ki je vlekla številke, pa je prinesla srečo naslednjim:

1. nagrada (100 din): MARJAN STAROVASTNIK, Bretnica, 62351 Kamnica

2. nagrada (50 din): MARICA BRATUŠEK, Gradis TOZD Nizke gradnje Maribor, Lavričeva 3, 62000

3. nagrada (30 din): JELKA FARTEK, Skupne službe — priprava dela

Vsem nagrajencem uredništvo iskreno čestita, ostalim, ki so po-

slali pravilne rešitve, pa želi več sreče v prihodnje. Vsi nagrajenci bodo dobili nagrade po pošti

Pravilna rešitev križanke:
VODORAVNO: Gradisov vestnik žel, Novoletna jelka, Adis, stroka, Elo, sprava, Aon, poker, Ian, Smat, vrstnik, Tibet, povračilo, sod. Komor, VP, soba, rekord, Nika, CS, orkestri, Baron, reto, OL, švaba, Ilka, aligatorji, AK, čin, Man, krorjite, Stana, IJ, pok, Ikar, Cezanne, Igor, Ladislav, KA, Ava, panorama, NN, Otilija, Igarka, iu, Nama, era, cet, on, carina, Odin, ariel, arthritis, CO, vlek, Iračan, AP, kl, zaka, OGP, Vlasta, akadem, ostroga, plin, C snaga, Ahil, nov, direktor, Rudo, Ilovar, Hijena, separirati, ost, komuna, Anita, Asja, SS, RI, sraga, erotičen, anorak, Divača, etik, MO, AB, Krn, kolesar, Ren, agon, Ararat, naum, ona, žreb, mornje, OM, eskadramo, loka, anis, VE, pionir, srt, Tuborg, Oregon, Inn, No, okadi, Nol, Lojze, Cepuš, Kaleb, Čakovec, Odak, etamini, aromuni, Oti, Gak, Taranto, rakar, Roa.

Proga je bila dobro pripravljena